

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 23.7.2009
COM(2009) 374 final

RAPORTUL COMISIEI

Raport privind politica în domeniul concurenței pe anul 2008

{SEC(2009) 1004}

Introducere

1. Anul acesta, Raportul anual privind politica în domeniul concurenței conține pentru prima dată un capitol referitor la un subiect considerat a avea o importanță deosebită în acest domeniu. Subiectul ales pentru acest an este „Carteluri și consumatori”.
2. Prima secțiune a prezentului raport oferă o prezentare generală a modului în care instrumentele politicii în domeniul concurenței, și anume normele antitrust și normele privind concentrările economice și ajutorul de stat, au continuat să fie dezvoltate și aplicate. În cea de-a doua secțiune este discutat modul în care acestea și alte instrumente au fost utilizate în anumite sectoare. A treia secțiune oferă o prezentare generală a activităților legate de consumatori desfășurate în ultimul an. Secțiunea a patra se concentrează asupra cooperării în cadrul Rețelei europene în domeniul concurenței (REC), precum și cu instanțele naționale, în timp ce secțiunea a cincea se referă la activitățile internaționale. În fine, în secțiunea a șasea este prezentată o scurtă descriere a cooperării interinstituționale.
3. Ca urmare a condițiilor financiare și economice foarte dificile cu care Europa s-a confruntat în 2008 și a urmărilor acestora asupra viabilității întreprinderilor europene, raportul din acest an acordă o atenție deosebită evaluării realizate de Comisia Europeană în ceea ce privește măsurile de salvare și restructurare. O solicitare în acest sens a fost făcută și de către Parlamentul European în rezoluția sa referitoare la rapoartele anuale privind politica în domeniul concurenței în anii 2006 și 2007¹.
4. Informații suplimentare pot fi consultate într-un document de lucru detaliat al Comisiei și pe site-ul web al Direcției Generale Concurență².

¹ A se vedea punctul 30 din [Rezoluția Parlamentului European din 10 martie 2009 referitoare la rapoartele privind politica în domeniul concurenței pentru anii 2006 și 2007](#) [2008/2243(INI)].

² http://ec.europa.eu/competition/index_ro.html

CAPITOL SPECIAL: CARTELURI ȘI CONSUMATORI

5. Lupta împotriva cartelurilor este esențială în scopul asigurării accesului consumatorilor finali la beneficiile unui regim concurențial funcțional într-o anumită piață de produse sau servicii. Cartelurile constituie una dintre cele mai grave încălcări ale legislației în domeniul concurenței. Acestea își protejează membrii împotriva concurenței, permițându-le astfel să crească prețurile, să restricționeze producția și să împartă piețele în zone de influență. Astfel, banii ajung la alte destinații, ceea ce afectează interesele consumatorilor prin prețuri ridicate și reduce opțiunile de produse și servicii.
6. Cazuri precum cel al cartelului bananelor³ demonstrează faptul că impactul cartelului asupra consumatorilor finali poate fi direct atunci când aceștia sunt cumpărători sau utilizatori ai unui produs sau serviciu. Cartelurile conduc la prețuri ridicate ale produselor de consum, resimțite în buzunarele celor care achiziționează zilnic aceste produse și servicii. Acțiunile Comisiei de aplicare a legislației – precum și cele ale autorităților din domeniul concurenței ale statelor membre – opresc această plată în exces, prevenind continuarea sa în viitor, și descurajează societățile să reia astfel de practici.
7. De asemenea, pe piețele în cadrul cărora clienții direcți sunt clienți industriali – unde încălcarea legislației din domeniul concurenței are loc la începutul lanțului de aprovizionare – consumatorii au de câștigat, în ultimă instanță, în urma combaterii cartelurilor. De exemplu, în cazul *Sticlă auto*⁴, produsele în cauză erau geamuri pentru autoturisme, pe care consumatorii le achiziționau sub formă de componentă a autoturismului și pentru reparații. Prețurile excesive ale unor componente, precum geamurile pentru autoturisme, vor afecta prețul final al autoturismului sau reparația acestuia. Avantajul prețurilor scăzute care rezultă în urma concurenței nu poate fi transferat consumatorilor. Chiar dacă un preț mai mare al unei componente poate fi compensat de către un producător înainte de vânzarea produsului final, tot consumatorul este cel afectat în cele din urmă - de exemplu, prin eliminarea altor servicii sau alocarea unor fonduri mai mici pentru inovare și dezvoltarea unor produse viitoare mai bune. Deși suma creșterile individuale ale prețurilor poate fi mică, atunci când sunt combinate, aceste creșteri pot avea urmări asupra investițiilor mari în inovare, produse sau servicii. Beneficiile concurenței sunt, la rândul lor, pierdute și, prin urmare, bunăstarea generală are de suferit.
8. Exemplele susmenționate demonstrează importanța măsurilor adoptate de către Comisie atât pentru a desființa cartelurile, cât și pentru a preveni apariția acestora. Atunci când Comisia interzice comportamentul anticoncurențial și amendează membrii cartelurilor, obiectivul său final nu este doar de a pedepsi acești membri pentru comportamentul lor anterior, ci mai ales de a descuraja celelalte societăți să continue sau să adopte comportamente anticoncurențiale. Comisia nu este ea însăși implicată în obținerea de compensații pentru clienți în cazuri individuale. Acțiunile de recuperare a daunelor pe baza deciziilor Comisiei pot fi înaintate instanțelor naționale (pentru detalii a se vedea capitolul 11 din documentul Carte albă - Acțiuni

³ Comunicat de presă IP/08/1509, 15.10.2008

⁴ Comunicat de presă IP/08/1685, 12.11.2008.

în despăgubire pentru cazurile de încălcare a normelor CE antitrust ⁵, care prezintă propuneri concrete de politici în vederea înlăturării obstacolelor care limitează în prezent compensarea efectivă).

9. Efectul preventiv al impunerii amenzilor depășește sfera cazului individual curent. Prin politica sa privind amenzile, Comisia promovează o cultură a respectării legislației în domeniul concurenței la nivelul întregului grup de societăți. Prin urmare, deși acțiunea care conduce la încălcarea legii este comisă de persoane dintr-un cadru restrâns al unei organizații sau al unei filiale, amenda la nivel corporativ aduce în centrul atenției responsabilitatea directorilor și conducerii, consiliilor de administrație și acționarilor, pe care îi motivează să respecte legislația în domeniul concurenței și să depună eforturi pentru a preveni încălcarea acesteia de către oricare dintre angajați, în cadrul oricăroră dintre activitățile în care grupul este implicat. Astfel, o amendă impusă unui cartel poate avea impact asupra unui sector mai larg de activitate, care află despre caz și despre riscurile asociate cu intrarea într-un acord de cartel. În ultimul rând, Comisia impune amenzi mai mari recidiviștilor: atunci când aceeași societate comite mai multe încălcări ale legislației în domeniul concurenței, este clar că mesajul de promovare a unei culturi a respectării legii nu a fost luat suficient în serios, fiind necesare, s-ar părea, măsuri mai puternice de descurajare. În cazul *Sticlă auto*, de exemplu, Comisia a majorat amenzile pentru societatea Saint-Gobain cu 60% ca urmare a încălcărilor repetate, după ce aceasta fusese amendată anterior pentru două cartele în sectorul sticlei plane⁶. Astfel de semnale subliniază necesitatea respectării legii, o încălcare nouă sau continuată atrăgând o amendă mult mai mare.
10. Comisia poate descoperi cartelurile prin mai multe metode: prin analizarea unei anumite piețe în vederea obținerii unor dovezi privind comportamente anticoncurențiale sau prin obținerea dovezilor din diferite surse. Dovezile pot proveni direct din partea consumatorilor sau a altor clienți ai societăților contraveniente. De asemenea, acestea pot proveni și din partea unor persoane din cadrul unei societăți care doresc să „raporteze”, sau chiar din partea membrilor cartelurilor care doresc să beneficieze de programul de clemență. Într-adevăr, sancțiunile severe anti-cartel îi stimulează pe aceștia să se retragă din acordul secret și să coopereze cu Comisia în cadrul programului de clemență, prin furnizarea de probe incriminatoare. Acest set de prevederi nu are rolul de a permite unor contravenienți să eludeze amenzile pentru încălcarea legii, ci urmărește obiectivul mai amplu de a stopa și a permite investigarea punctuală a acordurilor anticoncurențiale între întreprinderi.
11. În conformitate cu programul de clemență 2006, prima societate care furnizează probe poate primi imunitate deplină împotriva amenzilor. Această măsură constituie un stimulent extrem de puternic pentru ruperea „tăcerii” cartelurilor. În cadrul cartelului din cazul *Ceară de lumânări*, prima societate care a furnizat informații Comisiei a primit imunitate totală; ceilalți trei membri ai cartelului au primit câte o reducere a amenzii în funcție de momentul în care și-au dezvăluit participarea și de nivelul de cooperare. Într-adevăr, condiția preliminară a unui tratament favorabil este

⁵ Informații suplimentare privind acest aspect și inițiativa de politică a Comisiei în acest domeniu pot fi consultate accesând: <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/index.html>

⁶ Decizia Comisiei din 23 iulie 1984 în Cazul COMP/30.988 *Sticlă plană (Benelux)*, JO L 212, 8.8.1984, p. 13 și Decizia Comisiei din 7 decembrie 1988 în Cazul COMP/31.906 *Sticlă plană (Italia)*, JO L 33, 4.2.1989, p. 44.

ca întreprinderea să furnizeze toate probele aflate în posesia sa, contribuind astfel la dovedirea existenței unui cartel.

12. În 2008, Comisia a continuat să adopte măsuri severe împotriva cartelurilor, amendând 34⁷ de întreprinderi cu 2 271 de milioane EUR în total, în șapte cazuri privind carteluri⁸. În cazul *Sticlă auto*, Comisia a impus cea mai mare amendă pentru un cartel până în prezent, aceasta ridicându-se la 1 383 de milioane EUR.
13. În 2008, serviciile Comisiei au evaluat pagubele generale cauzate economiei de către carteluri. Serviciile Comisiei au avut în vedere cele 18 carteluri care au făcut obiectul deciziilor Comisiei în perioada 2005-2007, dimensiunea piețelor implicate, durata cartelurilor și ipotezele foarte prudente în privința supraprețurilor estimate. Presupunând că supraprețul s-a situat între 5 și 15%, pagubele provocate de cele 18 carteluri sunt cuprinse între aproximativ 4 și 11 miliarde EUR. Dacă se ia în considerare media acestui interval – 10% – rezultă, într-o estimare prudentă, o pagubă de 7,6 miliarde EUR pentru consumator, provocată de aceste carteluri. Chiar și această cifră este probabil prea mică. Într-adevăr, literatura economică de specialitate sugerează că supraprețurile se pot situa chiar și între 20 și 25%.
14. În plus, această cifră nu include beneficiile activităților de descurajare și de stimulare a conformității în rândul întreprinderilor, prin interdicții și impunerea unor amenzi. Măsurile severe împotriva cartelurilor asigură descurajarea cartelurilor care s-ar putea forma în absența unor astfel de măsuri. Biroul pentru Comerț Echitabil (Office of Fair Trading, OFT) a desfășurat/realizat recent un studiu extins în această privință. Studiul arată că, pentru fiecare cartel descoperit, planurile privind alte cinci carteluri nu sunt aplicate sau sunt abandonate. Această ipoteză sugerează că în urma celor 18 decizii privind cartelurile din 2005-2007 este posibil să se fi realizat o economie suplimentară de ordinul a 60 de miliarde EUR.

1. INSTRUMENTE

1.1. Antitrust — Articolele 81 și 82 CE

1.1.1. Definierea normelor și politici

15. La 2 aprilie, Comisia a adoptat documentul **Carte albă - Acțiuni în despăgubire pentru încălcarea normelor CE antitrust**⁹, care face parte dintr-un proiect în desfășurare al Comisiei privind stabilirea de politici.
16. Curtea Europeană de Justiție a declarat că, în conformitate cu legislația UE, orice persoană poate solicita despăgubiri pentru pagubele suferite în cazurile în care există o relație cauzală între aceste pagube și un acord sau o practică interzisă în temeiul

⁷ Această cifră nu include societățile care au primit imunitate la amenzi în urma cooperării în temeiul comunicării privind politica de clemență.

⁸ *NBR, servicii internaționale de mutare, clorat de sodiu, fluorură de aluminiu, ceară de lumânări, banana și sticlă auto.*

⁹ Informații suplimentare privind acest aspect și inițiativa de politică a Comisiei în acest domeniu pot fi consultate accesând: <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/index.html>

articolului 81 din Tratatul CE¹⁰; cu toate acestea, Comisia a constatat că, în practică, victimele încălcărilor legislației antitrust obțin rareori compensații.

17. Cartea albă prezintă propuneri concrete privind înlăturarea obstacolelor care blochează în prezent acordarea efectivă a compensațiilor, asigurând în același timp respectul pentru sistemele juridice și tradițiile europene. Recomandările stabilesc un echilibru între drepturile și obligațiile atât ale reclamantului, cât și ale pârâtului și includ garanții împotriva abuzurilor de drept. Principalul obiectiv urmărit este creșterea compensațiilor pentru toate victimele. În același timp, noi mecanisme de compensare mai eficiente vor avea, inevitabil, efecte de descurajare benefice. Comisia intenționează, de asemenea, să elaboreze orientări fără caracter obligatoriu pentru cuantificarea pagubelor în cazurile antitrust, în scopul facilitării acestor calcule.
18. În ceea ce privește aplicarea măsurilor împotriva cartelurilor, a fost introdus un mecanism nou care îi va permite Comisiei soluționarea cazurilor prin intermediul unei proceduri simplificate. **Pachetul privind înțelegerile în afara instanței**, intrat în vigoare la 1 iulie 2008, este format dintr-un regulament al Comisiei¹¹, însoțit de o comunicare a Comisiei¹² care explică în detaliu noul sistem. Dacă, în urma consultării probelor existente în dosarul Comisiei, întreprinderile își recunosc implicarea în cartel, caracterul exact al încălcării și responsabilitatea în această privință, amenda impusă părților va fi redusă cu 10%. Obiectivul înțelegerilor în afara instanței este de a simplifica procedurile administrative, ceea ce poate avea ca rezultat scăderea resurselor alocate de către Comisie litigiilor în fața instanțelor Comunității în cazuri privind cartelurile, ceea ce la rândul său conduce la disponibilitatea resurselor Comisiei pentru urmărirea altor cazuri privind carteluri și deschiderea de noi investigații.
19. La 3 decembrie, Comisia a publicat **Orientări privind prioritățile aplicării legii în combaterea practicilor de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante**. Comisia va urmări în primul rând practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante, care pot restricționa concurența în asemenea măsură încât să aibă efecte negative asupra consumatorilor. Orientările stabilesc cadrul analitic pe care Comisia îl va utiliza pentru a determina dacă practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante riscă să prejudicieze interesele consumatorilor. Orientările conțin o secțiune generală, în care sunt prezentate principiile fundamentale ale unei abordări care are în vedere efectele pentru determinarea priorităților în materie de aplicare a legii în raport cu articolul 82 CE. Acest cadru analitic este ulterior aplicat celor mai des întâlnite forme de excludere abuzivă, cum ar fi acorduri de exclusivitate, reduceri, legare și grupare, practici de eliminare a concurenței, refuzul de a aproviziona și micșorarea marjei. Această procedură asigură transparența și previzibilitatea în ceea ce privește situațiile care pot determina o intervenție a

¹⁰ Cauzele conexe [C-295/04 - C-298/04 Manfredi](#) Rec. 2006, p. I-6619. A se vedea și Cauza [C-453/99 Courage / Crehan](#) Rec 2001, p. I-6297. În timp ce CEJ se referă doar la încălcările articolului 81 CE, motivarea Curții sugerează că aceleași considerații se aplică și articolului 82 CE.

¹¹ Regulamentul (CE) nr. 622/2008 al Comisiei din 30 iunie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 773/2004 în ceea ce privește desfășurarea procedurii de tranzacționare în cazurile privind cartelurile ([JO L 171, 1.7.2008, p. 3](#)).

¹² Comunicare a Comisiei privind desfășurarea procedurilor de tranzație în vederea adoptării de decizii în temeiul articolelor 7 și 23 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului în cazurile privind cartelurile ([JO C 167, 2.7.2008, p. 1](#)).

Comisiei și, mai important decât atât, ar trebui să descurajeze întreprinderile dominante să adopte astfel de practici, în primul rând.

20. În 2008, Comisia a mai inițiat sau continuat revizuirea **Regulamentului de exceptare pe categorii de ajutoare aplicabil acordurilor verticale**¹³, **Regulamentul de exceptare pe categorii de ajutoare pentru autovehicule**¹⁴ și **Regulamentul de exceptare pe categorii de ajutoare în sectorul asigurărilor**¹⁵.

1.1.2. *Aplicarea normelor*

21. În 2008, în ceea ce privește aplicarea **normelor antitrust la cazurile privind cartelurile**, Comisia a decis amendarea a 34 de întreprinderi¹⁶, în șapte cazuri privind carteluri¹⁷, cu un total de 2 271 de milioane EUR. În cazul *Sticlă auto*, Comisia a impus cea mai mare amendă pentru un caz privind carteluri de până acum, în valoare de 1 383 de milioane EUR.
22. În ceea ce privește aplicarea **normelor antitrust la cazurile în care nu este implicat un cartel**, Comisia a adoptat, în iulie, o decizie¹⁸ prin care interzice societăților de gestiune colectivă a dreptului de autor din SEE care fac parte din *Confederația Internațională a Societăților de Autori și Compozitori (CISAC)* să mențină clauzele referitoare la restricțiile privind calitatea de membru și clauzele de exclusivitate în cadrul acordurilor bilaterale reciproce ale acestora, precum și practica concertată privind delimitarea teritorială a acestor acorduri.
23. În ceea ce privește **abuzul de poziție dominantă**, în urma unei comunicări a obiecțiunilor (CO) în cazul *Microsoft* din martie 2007, Comisia a adoptat, la 27 februarie, o decizie prin care concluziona că Microsoft nu și-a respectat obligația de a furniza informații complete și exacte privind interoperabilitatea în condiții rezonabile și nediscriminatorii. Societății Microsoft i s-a impus o penalitate definitivă de 899 milioane EUR¹⁹. În istoria politicii în domeniul concurenței din UE, Microsoft a fost prima societate căreia i-au fost impuse daune cominatorii ca urmare a nerespectării unei decizii anterioare a Comisiei. Comisia a continuat procedura împotriva Microsoft pentru a asigura respectarea deciziei din 2004 și a principiilor stabilite de hotărârea Tribunalului de Primă Instanță (TPI) din 17 septembrie 2007 referitoare la stabilirea prețurilor și condițiile acordării licenței pentru informațiile

¹³ Regulamentul (CE) nr. 2790/1999 al Comisiei din 22 decembrie 1999 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat categoriilor de acorduri verticale și practici concertate ([JOL 336, 29.12.1999, p. 21](#)).

¹⁴ Regulamentul (CE) nr. 1400/2002 al Comisiei din 31 iulie 2002 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat categoriilor de acorduri verticale și practici concertate în sectorul autovehiculelor ([JO L 203, 1.8.2002, p. 30](#)).

¹⁵ Regulamentul (CE) nr. 358/2003 al Comisiei din 27 februarie 2003 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri, decizii și practici concertate în sectorul asigurărilor ([JO L 53, 28.2.2003, p. 8](#)).

¹⁶ Această cifră nu include societățile cărora li s-a acordat imunitate la amenzi pentru cooperarea în temeiul comunicării privind politica de clemență.

¹⁷ NBR, servicii internaționale de mutare, clorat de sodiu, fluorură de aluminiu, ceară de lumânări, banane și geamuri auto

¹⁸ Cazul [COMP/38.698 CISAC](#).

¹⁹ Cazul [COMP/34.792 Microsoft](#) (încă nepublicat în JO).

privind interoperabilitatea pe care Microsoft trebuie să le comunice ca urmare a măsurii corective impuse prin decizia din 2004²⁰.

24. În cazul *Intel*, comunicarea suplimentară a obiecțiunilor (CSO), emisă la 17 iunie, reafirma opinia preliminară a Comisiei din cadrul unei CO din 26 iulie 2007, potrivit căreia Intel a încălcat normele prevăzute de Tratatul CE privind abuzul de poziție dominantă (articolul 82) în scopul excluderii principalului său rival, AMD, de pe piața unităților centrale de procesare (CPU) x86.
25. În ultimul rând, prin decizia privind angajamentul adoptată în noiembrie, Comisia acorda caracter executoriu angajamentelor oferite de *E.ON* pentru a infirma suspiciunile exprimate în cursul unei investigații în temeiul articolului 82 CE, care a fost inițiată în urma anchetei privind sectorul energetic.

1.2. Măsuri adoptate de statele membre: întreprinderi publice și/sau întreprinderi cu drepturi exclusive sau speciale

26. Comisia a desfășurat activități și în ceea ce privește domeniul de aplicare al articolului 86 CE, care interzice statelor membre să adopte și să mențină în vigoare orice măsuri care încalcă dispozițiile Tratatului CE, în general, și normele în domeniul concurenței, în special, în ceea ce privește întreprinderile publice și întreprinderile cărora statele membre le acordă drepturi speciale sau exclusive.
27. În martie, Comisia a adoptat o decizie prin care constata că statul grec a încălcat articolul 86 CE coroborat cu articolul 82 CE prin menținerea în vigoare a unor dispoziții legale care garantau întreprinderii istorice de stat Public Power Corporation (PPC) acces la aproape toate minele de lignit exploatabile din Grecia²¹. Deoarece generarea de energie prin arderea lignitului este cea mai ieftină formă de producere a electricității în Grecia, această situație a creat o inegalitate de șanse între operatorii de pe piață și a permis întreprinderii PPC să își mențină poziția dominantă pe piața de electricitate cu ridicata. Greciei i s-a solicitat să prezinte propuneri privind asigurarea unui acces suficient al concurenților la lignit, iar în cazul în care Comisia consideră propunerile satisfăcătoare, acestora li se va acorda, printr-o a doua decizie, caracter obligatoriu din punct de vedere juridic pentru statul grec.
28. La 7 octombrie, Comisia a adoptat o decizie²² prin care constata că amendamentul la legea slovacă privind serviciile poștale constituia o încălcare a articolului 86 CE, coroborat cu articolul 82 CE, deoarece în cadrul serviciilor rezervate („monopol poștal”), includea etapa de livrare a serviciilor poștale „hibride”²³, un serviciu care fusese anterior liberalizat. Nici statul slovac, nici Slovenská Pošta (operatorul istoric de servicii poștale) nu au demonstrat că această extindere a monopolului poștal era necesară în scopul furnizării de servicii poștale universale. Deoarece Republica Slovacia nu a informat Comisia în privința măsurilor adoptate pentru a pune capăt

²⁰ În 2006, Comisia a impus societății Microsoft o sancțiune definitivă în sumă/valoare de 280,5 milioane EUR deoarece nu a furnizat informații complete și exacte privind interoperabilitatea.

²¹ A se vedea Comunicatul de presă [IP/08/386](#), 5.3.2008.

²² [JO C 322, 17.12.2008, p. 10](#). A se vedea și Comunicatul de presă [IP/08/1467](#), 7.10.2008.

²³ Serviciul poștal hibrid este o formă specifică de serviciu poștal în cazul căruia conținutul este transferat electronic de la expeditor la operatorul de servicii poștale, care ulterior imprimă, pune în plic, sortează și livrează articolele/trimiterile poștale.

încălcării, aceasta a inițiat o procedură privind încălcarea dreptului comunitar împotriva Republicii Slovace pentru nerespectarea deciziei din 7 octombrie²⁴.

1.3. Controlul concentrărilor

1.3.1. Definirea normelor și politici

29. Măsurile corective reprezintă modificări aduse unei concentrări propuse de părțile implicate pentru a elimina potențialele îngrijorări privind concurența identificate de Comisie. În scopul oferirii unor orientări îmbunătățite privind chestiuni legate de măsurile corective, Comisia a adoptat, la 22 octombrie, o nouă **comunicare privind măsurile corective**²⁵, modificând în același timp și regulamentul de punere în aplicare²⁶. Reforma măsurilor corective este, în principal, o consolidare a practicilor recente din instanțele comunitare, dar ia în considerare și concluziile extrase din studiul privind măsurile corective²⁷ și răspunsurile din cadrul consultării publice pe tema unui proiect de comunicare privind măsurile corective.
30. Reforma impune părților care fuzionează cerințe mai riguroase privind informațiile, solicitând părților care transmit notificări să sistematizeze informațiile pe care urmează să le comunice. De asemenea, clarifică și înăsprește cerințele privind amploarea cesiunilor și adecvarea cumpărătorilor și explică aplicarea dispozițiilor privind „cumpărătorul direct” și soluțiile de „conciliere prealabilă”. Comunicarea subliniază faptul că măsurile corective care nu implică cesionarea sunt acceptabile doar atunci când sunt echivalente unor cesionări din punctul de vedere al efectelor, iar dificultățile privind monitorizarea și riscul de ineficacitate pot conduce la respingerea acestor măsuri corective.

1.3.2. Aplicarea normelor

31. Numărul notificărilor concentrărilor economice a continuat la niveluri record în 2008, când Comisiei i-au fost notificate 347 de tranzacții, acesta fiind al treilea nivel ca mărime cunoscut până în prezent. Comisia a adoptat în total 340 decizii finale în acest an. Dintre acestea, 307 tranzacții au fost aprobate fără condiții în prima etapă. Un total de 118 decizii au fost aprobate fără condiții în cadrul procedurii normale, iar 189 au fost aprobate prin procedura simplificată. Alte 19 tranzacții au fost autorizate în prima etapă cu anumite condiții. În cursul anului, Comisia a inițiat 10 proceduri aferente etapei a doua. A crescut semnificativ numărul deciziilor adoptate în temeiul articolului 8 (14 sau 4,0% din totalul notificărilor, în comparație cu 2,5% în anul precedent), precum și al retragerilor din prima etapă (10, reprezentând 2,9% în 2008, în comparație cu 1,2% în 2007) și a doua etapă (3, reprezentând 0,9% în 2008, comparativ cu 0,7% în 2007). În cursul anului nu au fost adoptate decizii de interdicție.

²⁴ A se vedea Comunicatul de presă [IP/08/1997](#), 17.12.2008.

²⁵ Comunicare a Comisiei privind măsurile corective admisibile în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului și în temeiul Regulamentului (CE) nr. 802/2004 al Comisiei („regulamentul privind punerea în aplicare a concentrărilor economice”), ([JO C 267, 22.10.2008, p. 1](#)).

²⁶ Regulamentul (CE) nr. 1033/2008 al Comisiei din 20 octombrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 802/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi ([JO L 279, 22.10.2008, p. 3](#)).

²⁷ [Merger Remedies Study](#) (Studiu privind concentrările economice) DG Concurență, Comisia Europeană, octombrie 2005.

1.4. Controlul ajutoarelor de stat

1.4.1. Definierea normelor și politici

32. La începutul anului 2008, activitatea Comisiei în ceea ce privește ajutoarele de stat a vizat continuarea punerii în aplicare a Planului de acțiune privind ajutoarele de stat (PAAS)²⁸. Cu toate acestea, declanșarea crizei financiare și economice a determinat o reorientare a strategiei, Comisia publicând prompt trei comunicări privind rolul politicii în domeniul ajutoarelor de stat în contextul crizelor și procesului de redresare.
33. În contextul **crizei financiare**, Comisia a oferit inițial orientări referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare²⁹, care se bazează în mod excepțional pe articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE, care permite ajutoarele care remediază perturbări grave ale economiei unui stat membru. Ulterior Comisia și-a completat și îmbunătățit orientările prin publicarea unei noi comunicări privind modul în care statele membre pot recapitaliza băncile în condițiile actualei crize financiare³⁰, în scopul asigurării unui nivel adecvat al creditării către restul economiei și stabilizării piețelor financiare, evitând în același timp denaturări excesive ale concurenței. În plus, Comisia a adoptat un nou cadru temporar³¹, care oferă statelor membre posibilități suplimentare de contracarare a efectelor limitării creditelor asupra economiei reale. Toate măsurile au ca termen limită sfârșitul anului 2010, dar Comisia va evalua, pe baza rapoartelor statelor membre, oportunitatea menținerii acestora și după 2010, în funcție de evoluția crizei.
34. În ceea ce privește **punerea în aplicare a PAAS**, Comisia a adoptat, așa cum a anunțat, un regulament de exceptare pe categorii de ajutoare (REC)³², prin care o serie de măsuri de ajutor de stat sunt aprobate automat³³, permițând astfel statelor membre să acorde astfel de ajutoare fără a le notifica în prealabil Comisiei, dacă acestea îndeplinesc toate cerințele prevăzute în regulament. În contextul pachetului privind schimbările climatice, Comisia a adoptat noi orientări privind ajutorul de stat pentru protecția mediului³⁴, care introduc o evaluare standard a cazurilor minore și o evaluare detaliată a cazurilor care pot conduce la o denaturare importantă a concurenței. De asemenea, Comisia a prelungit cadrul pentru ajutoarele de stat în domeniul construcțiilor navale³⁵ cu încă trei ani, până la 31 decembrie 2011. O nouă comunicare referitoare la ajutorul de stat sub formă de garanții³⁶ stabilește metodologii clare și transparente de calculare a componentei de ajutor în cadrul unei garanții și oferă norme simplificate pentru IMM-uri, inclusiv prime „safe-harbour” prestabilite și prime unice pentru garanțiile cu valoare scăzută.

²⁸ Planul de acțiune privind ajutoarele de stat (PAAS)- ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate: foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat 2005-2009. [COM\(2005\)107 final](#), 7.6.2005.

²⁹ [JO C 270, 25.10.2008, p. 8.](#)

³⁰ [JO C 10, 15.1.2009, p. 2.](#)

³¹ [JO C 16, 21.1.2009, p. 1.](#)

³² [JO L 214, 9.8.2008, p. 3.](#)

³³ Printre altele, asistență în favoarea IMM-urilor, cercetare, inovare, dezvoltare regională, formare, ocupare, capital de risc, protecția mediului și antreprenoriat.

³⁴ [JO C 82, 1.4.2008, p. 1.](#)

³⁵ [JO C 173, 8.7.2008, p. 3.](#)

³⁶ [JO C 155, 20.6.2008, p. 10](#) și [JO C 244, 25.9.2008, p. 32.](#)

35. În plus, au fost lansate consultări publice privind noile norme referitoare la serviciul public de radiodifuziune, posibila extindere până în 2012 a Comunicării privind cinematografia (a cărei adoptare era prevăzută pentru în ianuarie 2009), documentele orientative privind evaluarea detaliată a ajutorului regional pentru proiecte mari de investiții și criteriile de analiză a compatibilității în domeniul formării, precum și în ceea ce privește lucrătorii dezavantajați și cu handicap în cazurile de ajutor de stat care fac obiectul notificării individuale.
36. Tot în 2008, Comisia a lansat un număr de consultări publice privind aspecte procedurale, cum ar fi o consultare referitoare la un proiect de cod de bune practici (CBP)³⁷ în materie de control al ajutoarelor de stat și un proiect de comunicare privind procedura simplificată (PS) de tratare a anumitor tipuri de ajutoare de stat. Scopul ambelor documente este de a asigura o mai bună transparență, previzibilitate și eficiență a procedurilor de acordare a ajutorului de stat, în conformitate cu PAAS. Discuțiile cu statele membre și alte părți interesate în ceea ce privește CBP și PS vor avea loc la începutul anului 2009. Proiectele trebuie să fie adoptate în prima jumătate a anului 2009. De asemenea, Comisia a lansat consultări asupra unui proiect de comunicare a Comisiei privind aplicarea legislației referitoare la ajutoarele de stat de către instanțele naționale³⁸.
37. În 2008, Comisia și-a continuat eforturile de îmbunătățire a aplicării și monitorizării deciziilor de acordare a ajutorului de stat. Comisia caută să obțină, pe baza comunicării din 2007 privind recuperarea³⁹, o aplicare mai eficace și imediată a deciziilor de recuperare. Informațiile transmise de către statele membre în cauză demonstrează că în această perioadă s-au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește recuperarea. Aceste progrese se reflectă și în sumele ajutoarelor recuperate. Din cele 10,3 miliarde EUR reprezentând ajutoare ilegale sau incompatibile de recuperat în temeiul deciziilor adoptate începând din 2000, aproximativ 9,3 miliarde EUR (reprezentând 90,7% din suma totală) fuseseră recuperate până la sfârșitul lui 2008. În plus, au mai fost recuperate 2,5 miliarde EUR provenind din dobânzi de recuperare.
38. Astfel cum s-a arătat în PAAS, Comisia și-a menținut poziția severă față de statele membre care nu au pus efectiv în aplicare deciziile de recuperare care le-au fost adresate. În 2008, Comisia a inițiat acțiuni în instanță în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE și al articolului 228 alineatul (2) CE pentru neîndeplinirea obligațiilor de recuperare care reveneau statelor membre. A decis să inițieze o procedură în temeiul articolului 88 alineatul (2) CE în cinci cazuri care implicau Italia și Slovacia, precum și să continue procedura în temeiul articolului 228 alineatul (2) CE în opt cazuri care implicau Italia și Spania.
39. În interesul sporirii transparenței și a unei mai bune comunicări, DG Concurență a publicat, pe pagina sa de web, un vademecum privind normele în domeniul

³⁷ A se vedea Comunicatul de presă [IP/08/1950](#), 11.12.2008.

³⁸ Va înlocui Comunicarea din 1995 privind cooperarea dintre instanțele naționale și Comisie în domeniul ajutorului de stat ([JO C 312, 23.11.1995, p. 8](#)).

³⁹ [JO C 272, 15.11.2007, p. 4](#).

ajutoarelor de stat⁴⁰, rezumând principalele reglementări aplicabile în cazul controalelor ajutorului de stat.

1.4.2. *Aplicarea normelor*

40. Actualizarea din toamna 2008 a graficului de performanță privind ajutoarele de stat⁴¹ arată că statele membre utilizează tot mai mult posibilitățile oferite de recent revizuitele norme UE în domeniul ajutoarelor de stat, pentru ca ajutoarele pe care le oferă să fie mai bine orientate. În 2007, statele membre au acordat, în medie, 80% din ajutoare unor obiective orizontale, comparativ cu aproximativ 50% la mijlocul anilor '90, sporind cheltuielile în domeniul cercetării și dezvoltării (C&D) și al mediului. În fața actualei crize financiare, acțiunile coordonate ale statelor membre și Comisiei au asigurat punerea promptă în aplicare a schemelor de sprijin pentru sectorul financiar, în conformitate cu normele privind ajutorul de stat.
41. În ultimii 25 de ani, nivelul general al ajutorului de stat a scăzut de la peste 2% din PIB în anii '80, la aproximativ 0,5% în 2007. Deși subliniază tendința continuă a statelor membre de a aloca ajutoarele unor obiective orizontale, graficul de performanță arată totuși că, în urma recente crize financiare, proporția ajutorului de salvare și restructurare ar putea crește semnificativ pentru unele țări în 2008.
42. În 2008, Comisia a aprobat 88 de scheme notificate pe baza Cadrului comunitar pentru **cercetare, dezvoltare și inovare**⁴² din 2006; 66 dintre acestea erau scheme strict C&D, nouă erau scheme de ajutor dedicat inovării, iar 13 erau mixte, urmărind atât obiective de inovare, cât și C&D.
43. În plus, o decizie importantă⁴³ a fost adoptată în mai multe cazuri individuale din sectorul aeronautic italian, în urma unei evaluări în temeiul cadrelor comunitare pentru ajutor de stat pentru cercetare și dezvoltare din 1996⁴⁴ și 1986⁴⁵. Această decizie, adoptată la 11 martie, se referă la 17 proiecte individuale C&D din sectorul aeronautic, sprijinite de autoritățile italiene în perioada anilor '90. Decizia impune rambursarea imediată a împrumuturilor de care au beneficiat majoritatea proiectelor individuale, la care s-a adăugat, în unele cazuri, dobânda de penalizare. Beneficiarii au returnat aproximativ 350 de milioane EUR în termenul limită de două luni prevăzut de decizie.
44. În sectorul **finanțării cu capital de risc pentru IMM-uri**, Comisia a aprobat 18 scheme de investiții cu capital de risc, în conformitate cu orientările privind capitalul de risc⁴⁶. Unsprezece scheme au fost evaluate pe baza capitolului 4 al orientărilor, deoarece respectau dispozițiile „safe-harbour” care permit o evaluare simplificată; trei scheme au fost evaluate în conformitate cu capitolul 5, în urma unei

⁴⁰ Vademecumul este disponibil la http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html#vademecum

⁴¹ [COM\(2008\) 751 final, 17.11.2008.](#)

⁴² [JO C 323, 30.12.2006, p. 1.](#)

⁴³ [Cazul C 61/2003 *Loi aéronautique italienne N808/85 cas individuels.*](#)

⁴⁴ [JO C 45, 17.2.1996, p. 5.](#)

⁴⁵ [JO C 83, 11.4.1986, p. 2.](#)

⁴⁶ [JO C 194, 18.8.2006, p. 2.](#)

evaluări detaliate⁴⁷. În trei cazuri, Comisia a considerat că schema nu implica ajutor de stat⁴⁸. O schemă a fost considerată parțial ca neimplicând ajutor de stat și a fost evaluată parțial, în conformitate cu capitolul 4 al orientărilor⁴⁹.

45. În domeniul restructurării industriale, Comisia a adoptat o decizie prin care solicita României să recupereze 27 de milioane EUR constituind ajutor ilegal în legătură cu privatizarea societății Automobile Craiova, a cărei vânzare a avut loc în condiții care urmăreau asigurarea unui anumit nivel al producției și al numărului de locuri de muncă, fiind acceptat în schimb un preț de vânzare mai mic⁵⁰. De asemenea, după mai mulți ani de investigații, Comisia a concluzionat că încercările autorităților poloneze de a restructura șantierele navale din Gdynia și Szczecin și de a le reda viabilitatea au eșuat⁵¹. Prin urmare, Comisia a solicitat Poloniei să recupereze ajutorul ilegal de stat acordat șantierelor navale prin intermediul unei vânzări controlate a activelor acestora și lichidarea ulterioară a societăților.

2. EVOLUȚII SECTORIALE

2.1. Energie și mediu

46. **Pachetul privind piața internă a energiei**, propus de Comisie la 19 septembrie 2007, a făcut obiectul unor discuții intense între cele trei instituții în 2008. În vară, Parlamentul a adoptat avizele sale la prima lectură privind pachetul energiei (la 18 iunie pentru electricitate, și la 9 iulie pentru gaze). Consiliul Energie a ajuns la un compromis politic în această privință la 10 octombrie.
47. La 23 ianuarie, Comisia a prezentat un pachet amplu de propuneri prin care va realiza obiectivele angajamentelor ambițioase ale UE privind lupta împotriva schimbărilor climatice și promovarea utilizării energiei regenerabile până în 2020 și după această dată. În decembrie, în deplină concordanță cu propunerile Comisiei, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord privind obiectivele, care va deveni obligatoriu din punct de vedere juridic până în 2020. S-a convenit reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 20%, stabilirea unei proporții de 20 % pentru energia regenerabilă și îmbunătățirea eficienței energetice cu 20%. Acordul prevede revizuirea sistemului de comercializare a cotelor de emisii, continuarea eforturilor de reducere a emisiilor în afara sistemului de comercializare a cotelor de emisii, impunerea de obiective naționale obligatorii pentru cota de energie regenerabilă produsă, un cadru juridic pentru captarea și stocarea (CCS) a dioxidului de carbon în condiții de siguranță pentru mediu, precum și propuneri conexe privind emisiile de

⁴⁷ Cazurile [N 263/2007](#) *Technology Founder Fund Saxony* (JO C 93, 15.4.2008, p. 1), [N 521/2007](#) *Risikokapitalregelung "Clusterfonds Start-up!" Freistaat Bayern* (JO C 100, 22.4.2008, p. 2) și [N 700/2007](#) *Finance Wales JEREMIE Fund* (JO C 331, 31.12.2008, p. 2).

⁴⁸ [N 836/2006](#) *Mittelstandsfonds Schleswig-Holstein* (JO C 67, 12.3.2008, p. 1), [C 33/2007](#) *IBG Beteiligungsgesellschaft Sachsen-Anhalt mbH* (JO C 246, 20.10.2007, p. 20), [N 389/2007](#) *Fondul cu capital de risc Niedersachsen* (JO C 145, 11.6.2008, p. 1).

⁴⁹ [N 696/2007](#) *ERDF Fondul cu capital de risc Brandenburg* (JO C 180, 17.7.2008, p. 3).

⁵⁰ Cazul [C 46/2007](#) *Privatizarea Automobile Craiova* (JO C 239, 6.9.2008, p. 12). A se vedea Comunicatul de presă [IP/08/315](#), 27.2.2008.

⁵¹ Cazurile [C 17/2005](#) *Ajutorul de restructurare pentru Stoczni Gdynia* (JO C 220, 8.9.2005, p. 7) și [C 19/2005](#) *Ajutor de restructurare pentru șantierul naval Szczecin* (JO C 220, 9.9.2005, p. 7). A se vedea Comunicatul de presă [IP/08/1642](#), 6.11.2008.

CO2 ale autoturismelor și calitatea combustibililor. Acest acord va contribui la transformarea Europei într-o economie cu emisii scăzute de dioxid carbon și la îmbunătățirea securității sale energetice. În vederea sprijinirii politicilor generale ale Comisiei privind schimbările climatice și energia regenerabilă, pachetul include și noi orientări privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, specificând condițiile în care ajutorul pentru protecția mediului poate fi declarat compatibil cu tratatul. Aceste orientări au putut fi aplicate din aprilie. În iulie, Comisia a adoptat noul regulament de exceptare pe categorii de ajutoare, conform căruia ajutorul de stat pentru energie regenerabilă și eficiență energetică este exceptat de la obligația de notificare dacă se îndeplinesc anumite criterii.

48. La 13 noiembrie, Comisia a adoptat un al doilea pachet de **revizuire strategică a politicii energetice**⁵², conținând propuneri ambițioase privind sporirea securității alimentării cu energie și subliniind, *inter alia*, importanța funcționării unei piețe interne competitive a energiei pentru securitatea alimentării cu energie.
49. Piețele energetice funcționale presupun accesul noilor actori de pe piață la rețelele de energie și la consumatori. Comisia a continuat să aibă în vedere în special trei tipuri generale de abuzuri în sectorul electricității și al gazelor, care implică principala disfuncționalitate a pieței identificate în urma anchetei sectoriale. Aceste **investigații antitrust** se concentrează asupra excluderii abuzive, exploatării abuzive și înțelegerilor secrete.
50. În 2006, Comisia a inițiat investigații privind piața germană a electricității, în completarea anchetei din sectorul energetic⁵³. În cursul investigației, Comisia a ajuns la concluzia preliminară potrivit căreia E.ON ar fi putut să abuzeze de poziția sa dominantă pe piață în două moduri: în primul rând, ca vânzător cu ridicata pe piața energiei electrice, prin reducerea strategică a capacităților de producție ale unora dintre centralele sale electrice pe piața cu ridicata, în scopul forțării creșterii prețurilor. În plus, Comisia și-a exprimat preocuparea cu privire la faptul că E.ON ar fi conceput și pus în aplicare o strategie prin care să descurajeze terții să investească în producția de energie electrică și în al doilea rând că, în calitate de operator de sistem de transmisie, și-a favorizat propria producție pe piața secundară a electricității de echilibrare⁵⁴. În iunie, Comisia a consultat părțile interesate în ceea ce privește angajamentele structurale propuse de E.ON în scopul eliminării acestor preocupări privind comportamentul anticoncurențial pe piața energiei electrice din Germania⁵⁵. Rezultatele au confirmat că angajamentele erau proporționale și necesare pentru a răspunde preocupărilor exprimate. Prin urmare, Comisia a adoptat la 26 noiembrie o decizie prin care angajamentele oferite de E.ON deveneau obligatorii din punct de vedere juridic și a închis procedura de investigare⁵⁶.
51. În ceea ce privește alte cazuri privind piața energiei electrice, în decembrie, Comisia a transmis întreprinderii *Electricité de France (EdF)* o comunicare a obiecțiilor

⁵² A se vedea Comunicatul de presă [IP/08/1696](#), 13.11.2008.

⁵³ A se vedea [MEMO/06/483](#), 12.12.2006.

⁵⁴ Energia de echilibrare este o cantitate de electricitate furnizată în ultimul moment, în scopul menținerii frecvenței curentului în rețea. Comisia bănuia că E.ON favoriza filiala de producție, chiar dacă prețurile acesteia erau mai mari, transferând costurile asupra consumatorului final, și că E.ON împiedica alți producători de energie să își vândă energia de echilibrare pe piețele E.ON.

⁵⁵ A se vedea [MEMO/08/396](#), 12.6.2008.

⁵⁶ A se vedea comunicatul de presă [IP/08/1774](#), 26.11.2008.

privind posibila blocare a accesului la clienți prin contracte exclusive *de facto* și/sau *de iure* între EdF și marii utilizatori industriali din Franța⁵⁷. De asemenea, Comisia și-a continuat investigațiile în cazul *Suez/Electrabel*, privind același presupus tip de comportament în Belgia⁵⁸. După ce a efectuat inspecții inopinate în 2006 la sediile întreprinderilor *E.ON AG (E.ON)*, *E.ON Ruhrgas AG* și *Gaz de France (GdF)* din Germania și Franța⁵⁹ și a inițiat procedurile în mod oficial în iulie 2007⁶⁰, Comisia a transmis *întreprinderilor E.ON și GdF* o comunicare a obiecțiilor.

2.2. Servicii financiare

52. La începutul toamnei, **criza financiară** a lovit economiile statelor membre UE într-o manieră sistemică. Mai multe guverne ale statelor membre UE au adoptat măsuri de sprijinire a stabilității financiare, de restaurare a încrederii în piețele financiare și de reducere a riscului de criză gravă a creditelor.
53. În ceea ce privește politica în domeniul concurenței – și controlul **ajutorului de stat în special** – rolul Comisiei a fost de a sprijini stabilitatea financiară acordând cu promptitudine certitudine juridică măsurilor adoptate de statele membre. Comisia a contribuit și la menținerea condițiilor de egalitate, asigurându-se că măsurile naționale nu ar face decât să exporte problemele în alte state membre.
54. În comunicarea sa din octombrie referitoare la „aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale”⁶¹, Comisia și-a clarificat modul general de abordare și a oferit orientări în ceea ce privește mai multe tipuri de intervenții ale statului, în special garanțiile de stat, care au reprezentat cea mai răspândită formă de răspuns în etapa inițială a crizei.
55. Ulterior, atenția statelor membre a fost dedicată recapitalizării băncilor. În decembrie, Comisia a oferit orientări referitoare la evaluarea acestor măsuri în conformitate cu normele UE privind ajutoarele de stat în comunicarea „Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței”⁶².
56. Metodologia consistentă prevăzută de aceste documente orientative a permis elaborarea și aprobarea rapidă a unui mare număr de scheme naționale și măsuri individuale de combatere a crizei, evitând în același timp dezechilibre economice periculoase între bănci și între statele membre.
57. Comisia a aprobat măsuri de ajutor în următoarele decizii în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c): Sachsen LB⁶³; IKB⁶⁴; West LB⁶⁵; Roskilde Bank⁶⁶; Hypo Real Estate⁶⁷; Bradford and Bingley⁶⁸.

⁵⁷ A se vedea [MEMO/08/809](#), 29.12.2008.

⁵⁸ A se vedea [MEMO/07/313](#), 26.7.2007.

⁵⁹ A se vedea [MEMO/06/205](#), 17.5.2006.

⁶⁰ A se vedea [MEMO/07/316](#), 30.7.2007.

⁶¹ JO C 270, 25.10.2008, p. 8.

⁶² JO C 10, 15.1.2009, p. 2.

⁶³ C 9/2008 *Ajutor de restructurare pentru Sachsen LB, Germania*.

58. Ca urmare a adâncirii crizei, Comisia a decis la începutul lunii octombrie să aprobe ajutoare de stat în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b), care prevede acordarea de ajutor în scopul remedierii unor perturbări grave ale economiei unui stat membru. În 2008, Comisia a aprobat următoarele *scheme de ajutor* pentru sprijinirea stabilității financiare: unsprezece *scheme de garanții* (Danemarca⁶⁹, Finlanda⁷⁰, Franța⁷¹, Irlanda⁷², Italia⁷³, Letonia⁷⁴, Țările de Jos⁷⁵, Portugalia⁷⁶, Slovenia⁷⁷, Spania⁷⁸ și Suedia⁷⁹); două *scheme de recapitalizare* (Franța⁸⁰ și Italia⁸¹); o *schemă de achiziționare de active* (Spania⁸²) și patru *scheme generale* conținând două sau mai multe dintre elementele de mai sus (Austria⁸³, Germania⁸⁴, Grecia⁸⁵, Regatul Unit⁸⁶).
59. De asemenea, Comisia a aprobat în 2008 un număr de *cazuri individuale*, inclusiv cazuri de recapitalizare, garanții și oferire de lichidități: ING⁸⁷, KBC⁸⁸, Parex⁸⁹, SNS Reaal⁹⁰, Bayern LB⁹¹, Fortis⁹², Dexia⁹³, Nord LB⁹⁴, garanții pentru IKB⁹⁵, Carnegie Sweden⁹⁶, Aegon⁹⁷, Fortis Bank și Fortis Bank Luxembourg⁹⁸.
60. Comisia a adoptat cu promptitudine măsuri de restabilire a încrederii în piață. Prin aceste decizii, a oferit claritate și certitudine juridică statelor membre, demonstrând

64 C 10/2008 *Ajutor de restructurare pentru IKB, Germania.*
65 C 43/2008 *Ajutor de restructurare pentru West LB, Germania.*
66 N 366/2008 *Ajutor de salvare pentru Roskilde Bank, Danemarca.*
67 NN 44/2008 *Ajutor de salvare pentru Hypo Real Estate, Germania.*
68 NN 41/2008 *Ajutor de salvare pentru Bradford and Bingley, Regatul Unit.*
69 NN 51/2008 *Schemă de garanții pentru băncile din Danemarca.*
70 N 567/2008 *Schemă finlandeză de garanții.*
71 N 548/2008 *Măsuri de sprijin financiar pentru industria bancară din Franța (refinanțare), nepublicat încă.*
72 NN 48/2008 *Schemă de garanții pentru băncile din Irlanda.*
73 N 520a/2008 *Schemă de garanții pentru băncile italiene.*
74 N 638/2008 *Schemă de garanții pentru bănci.*
75 N 524/2008 *Schemă de garanții pentru instituții financiare olandeze.*
76 NN 60/08 *Schemă de garanții pentru instituții de creditare din Portugalia.*
77 N 531/2008 *Schemă de garanții pentru instituții de creditare din Slovenia.*
78 NN 54b/2008 *Schemă spaniolă de garanții pentru instituții de credit.*
79 N 533/2008 *Măsuri de sprijin pentru industria bancară din Suedia.*
80 N 613/2008 *Măsuri de sprijin financiar pentru industria bancară din Franța (recapitalizare).*
81 N 648/2008 *Schemă de recapitalizare.*
82 NN 54a/2008 *Fond pentru achiziția de active financiare în Spania.*
83 N 557/2008 *Schemă de ajutor pentru sectorul financiar austriac.*
84 N 512/2008 *Schemă de ajutor pentru instituțiile financiare din Germania.*
85 N 560/2008 *Schemă de ajutor pentru industria bancară din Grecia.*
86 N 507/2008 *Schemă de ajutor pentru industria bancară din Regatul Unit.*
87 N 528/2008 *Măsură de favorizare a ING (recapitalizare), Țările de Jos.*
88 N 602/2008 *Recapitalizarea KBC, Belgia.*
89 NN 68/2008 *Măsuri de sprijin pentru JSC Parex Banka, Letonia.*
90 N 611/2008 *SNS Reaal/Nouă injecție de capital a autorităților olandeze, Țările de Jos.*
91 N 615/2008 *Garanții și recapitalizare pentru Bayern LB, Germania.*
92 N 574/2008 *Măsuri în favoarea Fortis, Belgia/Luxemburg/Țările de Jos.*
93 NN 45-49-50/2008 *Garanții pentru pasivele Dexia, Belgia.*
94 N 655/2008 *Garanție pentru Nord LB, Germania.*
95 N 639/2008 *Garanție pentru IKB, Germania.*
96 NN 64/2008 *Măsuri urgente de salvare privind Banca de Investiții Carnegie, Suedia.*
97 N 569/2008 *Măsură în favoarea Aegon, Țările de Jos.*
98 NN 42-46-53A/2008 *Ajutor de restructurare pentru Fortis Bank și Fortis Bank Luxembourg.*

că politica UE privind ajutorul de stat poate reacționa într-o manieră pragmatică și responsabilă la evoluțiile pieței.

61. Criza financiară a avut un impact sever asupra **economiei reale** a UE. Băncile au început să reducă efectul de pârghie („*deleveraging*”) și să devină mult mai refractare în privința asumării de riscuri comparativ cu anii precedenți. Societățile au început să se confrunte cu dificultăți în accesarea de credite. Dificultatea sarcinii Comisiei a constat în evitarea intervențiilor publice, care puteau denatura mediul concurențial de pe piața internă și submina obiectivul orientării/direcționării adecvate a ajutorului de stat. Cu toate acestea, Comisia a recunoscut că, în anumite condiții, ajutorul de stat este necesar pentru combaterea crizei. Totuși, ajutorul de stat nu trebuie să fie utilizat pentru a amâna sau evita restructurarea necesară a societăților care se confruntă cu dificultăți structurale. Având în vedere acest obiectiv, Comisia a luat mai multe măsuri privind situația economiei reale, pe lângă măsurile specifice adoptate în sectorul financiar și bancar.

62. În special, Comisia a adoptat „Cadrul temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice”⁹⁹. Acest cadru temporar oferă statelor membre posibilități suplimentare de a contracara efectele limitării creditelor asupra economiei reale. În scopul îndeplinirii acestor obiective statele membre pot, de exemplu, să acorde în anumite condiții și până la sfârșitul anului 2010:

- un ajutor forfetar în sumă de până la 500 000 EUR per societate pentru următorii doi ani, în scopul reducerii dificultăților actuale;
- garanții de stat pentru împrumuturi cu prime reduse;
- împrumuturi subvenționate, în special pentru fabricarea de produse ecologice (care respectă sau depășesc standardele de protecție a mediului);
- ajutor pentru capitalul de risc de până la 2,5 milioane EUR per IMM/an (în locul sumei actuale de 1,5 milioane EUR) în cazurile în care cel puțin 30% (spre deosebire de 50%, în prezent) din costul investiției provine de la investitori privați;

Au fost reduse, de asemenea, obligațiile de probare a disfuncționalităților pieței în ceea ce privește piața asigurării creditelor de export.

63. Comisia a adoptat un mod de abordare proactiv, asigurându-se că măsurile de criză au fost aprobate cu maximă promptitudine. Primele măsuri au fost aprobate la sfârșitul anului [N 661/08 KfW- componenta de împrumut din cadrul programului german de redresare (Konjunkturprogramm) și N 668/08 Cadrul federal „Sume mici de ajutor compatibil”, ambele în Germania].

2.3. **Comunicații electronice**

64. Sectorul comunicațiilor din UE continuă să se modifice rapid din punct de vedere tehnologic și comercial, investițiile în acest sector crescând pentru al șaselea an

⁹⁹ JO C 16, 22.1.2009, p. 1.

consecutiv în 2008. Tranziția de la fostele monopoluri naționale la concurență a continuat în 2008.

65. Cadrul de reglementare al UE pentru rețele și servicii de comunicații electronice (cadrul de reglementare)¹⁰⁰, menit să faciliteze accesul la infrastructura tradițională, să promoveze investițiile în infrastructura de rețea alternativă și să ofere consumatorilor prețuri scăzute și diversitatea ofertei, continuă să reprezinte cadrul juridic pentru marea majoritate a furnizorilor de servicii de comunicații electronice. În 2008, **Comisia a evaluat** 121 de notificări sosite de la autorități naționale de reglementare și a adoptat 83 de scrisori cu observații și 33 de scrisori fără observații în conformitate cu mecanismul de consultare instituit în temeiul articolului 7 din directiva-cadru. În cinci cazuri, Comisia și-a exprimat serioase îndoieli cu privire la compatibilitatea măsurilor notificate cu legislația UE și a inițiat a doua etapă a investigațiilor în temeiul articolului 7 alineatul (4) din directiva-cadru.
66. Cadrul de reglementare și principiile de bază ale legislației în domeniul concurenței permit definirea piețelor geografice subnaționale în care se manifestă condiții concurențiale, ceea ce permite procesului de reglementare să se concentreze asupra acelor zone în care sunt necesare în continuare reglementări *ex ante*. Această abordare a fost adoptată de către câteva autorități naționale de reglementare (ANR) în efortul acestora de dereglementare și de evaluare a piețelor de comunicații electronice. În contextul creșterii concurenței, în special pe piețe cu amănuntul, recomandarea Comisiei din 2007¹⁰¹ privind piețele relevante care pot fi reglementate *ex ante* a început să producă rezultate. În 2008, majoritatea ANR-urilor au concluzionat că, chiar și în cazul în care sunt luate în considerare condițiile naționale specifice, toate piețele sau o serie de piețe care nu mai sunt incluse în recomandare trebuie să fie dereglementate.
67. În 2008, Comisia și-a continuat activitatea de **revizuire a cadrului de reglementare**. La 24 septembrie, Parlamentul a adoptat avize la prima lectură privind propunerile legislative ale Comisiei, iar la 27 noiembrie, Consiliul Uniunii Europene a ajuns la un consens politic privind pachetul de măsuri pentru reformarea cadrului comunicațiilor electronice din UE.
68. Având în vedere faptul că **tarifele de terminare a apelurilor telefonice** din UE sunt ridicate și nu sunt reglementate în mod consecvent în toate statele membre, Comisia a propus o **recomandare** care urmează să fie adoptată în 2009, prin care tarifele de

¹⁰⁰ Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru serviciile și rețelele de comunicații electronice (directivă-cadru) ([JO L 108, 24.4.2002, p. 33](#)), Directiva 2002/19/CE a Parlamentului European și Consiliului din 7 martie 2002 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la resursele asociate, precum și la interconectarea dintre ele (directiva privind accesul) ([JO L 108, 24.4.2002, p. 7](#)), Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelilor și a serviciilor de comunicații electronice (directiva privind autorizarea) ([JO L 108, 24.4.2002 p. 21](#)), Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor legate de rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directiva privind serviciul universal) ([JO L 108, 24.4.2002, p. 51](#)), Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor electronice (directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) ([JO L 201, 31.7.2002, p. 37](#)).

¹⁰¹ Recomandarea Comisiei din 17.12.2007 privind piețele relevante de produse și de servicii din sectorul comunicațiilor electronice ([JO L 344, 28.12.2007, p. 65](#)).

terminare vor fi reduse până la un nivel eficient, asigurând astfel o metodă consecventă de reglementare a acestor tarife. În plus, Comisia lucrează în prezent la o **recomandare privind abordarea normativă și măsurile corective corespunzătoare** aplicabile în contextul rețelelor de acces de nouă generație. De asemenea, Comisia și-a simplificat **recomandarea privind procedura de notificare, termenele limită și procedura de consultare** prevăzută la articolul 7 din directiva-cadru¹⁰² în scopul reducerii birocrăției și eficientizării cooperării între ANR și Comisie.

69. În ceea ce privește **ajutorul de stat** în sectorul comunicațiilor electronice, Comisia încurajează măsurile de ajutor de stat menite să asigure cetățenilor europeni accesul echitabil la servicii în bandă largă, la prețuri accesibile. În 2008, Comisia a identificat două tendințe majore ale intervențiilor publice pe piața serviciilor în bandă largă. În timp ce unele state membre se concentrează exclusiv asupra furnizării de servicii în bandă largă de bază, accesibile din punct de vedere al prețului, de obicei în zone rurale în care nu există astfel de servicii, în scopul asigurării de servicii în bandă largă pentru toți locuitorii și toate societățile, Comisia a observat că unele state membre au tendința de a sprijini tot mai mult rețelele în bandă largă de mare viteză, așa-numitele rețele de „generație următoare”¹⁰³. În 2008, deciziile Comisiei privind ajutorul de stat pentru serviciile în bandă largă s-au încadrat în prima categorie.
70. De asemenea, Comisia pregătește orientări privind ajutorul de stat pentru aplicarea normelor UE privind ajutorul de stat la finanțările publice pentru instalarea rețelelor în bandă largă, inclusiv a rețelelor de acces în bandă largă de generație următoare.

2.4. Tehnologia informației

71. Sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) este caracterizat de convergența digitală și de importanța care se manifestă în paralel și care este în creștere, a interoperabilității și stabilirii de standarde. Piața se îndreaptă către servicii mai convergente și către integrare verticală și orizontală, în cadrul căreia societățile caută să controleze atât rețelele fizice, cât și pe cele digitale, dar și să creeze și să controleze platformele standard.
72. În ceea ce privește **aplicarea normelor în domeniul concurenței** în sectorul TIC, și în continuarea procedurilor Comisiei împotriva societății *Microsoft* și a reducerii taxelor de licență pentru informațiile privind interoperabilitatea din 2007, la 21 februarie, Microsoft a lansat în mod voluntar „principiile de interoperabilitate” și a divulgat o gamă largă de informații privind interoperabilitatea pe site-ul său web.
73. În cazul *Intel*, Comisia a emis o comunicare suplimentară a obiecțiunilor (CSO) la 17 iunie, reafirmându-și opinia preliminară exprimată într-o CO din iulie 2007, potrivit căreia Intel a încălcat normele prevăzute de Tratatul CE privind abuzul de poziție

¹⁰² Recomandarea Comisiei din 15.10.2008 privind procedura de notificare, termenele limită și procedura de consultare prevăzute la articolul 7 din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice ([JO L 301, 12.11.2008, p. 23](#)).

¹⁰³ Termenul larg de „rețele de acces de următoarea generație” descrie rețele în bandă largă noi, de obicei pe bază de fibră optică, care asigură o conectare în bandă largă a utilizatorilor finali mult mai rapidă și mai simetrică decât în cazul rețelelor actuale (de exemplu, ADSL).

dominantă (articolul 82) în scopul excluderii principalului său rival, AMD, de pe piața unităților centrale de procesare (CPU) x86.

74. În domeniul **controlului concentrărilor economice**, Comisia a emis două decizii privind sectorul navigației prin satelit. La 14 mai, Comisia a aprobat¹⁰⁴ achiziționarea de către *TomTom*, producător de dispozitive portabile de navigație (DPN) și de software de navigație, a întreprinderii *Tele Atlas*, unul dintre cei doi furnizori de baze de date pentru hărți digitale de navigație cu acoperire SEE. Achiziția¹⁰⁵ propusă a întreprinderii *NAVTEQ*, singurul competitor credibil al întreprinderii *Tele Atlas*, de către *Nokia*, producător de telefoane mobile, a fost aprobată la 26 iunie. Ambele tranzacții au fost de tip vertical și au necesitat o analiză detaliată, în care au fost aplicate recent adoptatele Orientări privind evaluarea concentrărilor neorizontale.

2.5. Media

75. La 17 septembrie, în cadrul **Mesei rotunde privind oportunitățile și obstacolele în domeniul comerțului online cu amănuntul în cadrul pieței comune europene**, au avut loc discuții la nivel înalt cu reprezentanți importanți ai consumatorilor și industriei în privința oportunităților de afaceri create de internet și a obstacolelor existente în domeniul comerțului online cu amănuntul de muzică și bunuri în Europa. S-au primit peste 30 de proiecte ca răspuns la un rezumat publicat pentru grup de către DG Concurență, iar la 16 decembrie a avut loc o reuniune, în continuarea acțiunilor precedente, care s-a concentrat asupra distribuției online de muzică.
76. În ceea ce privește gestionarea drepturilor muzicale, Comisia a emis, la 16 iulie, o decizie importantă împotriva a 24 de societăți¹⁰⁶ din SEE de gestiune colectivă a drepturilor muzicale în numele autorilor acestora (atât compozitori, cât și textieri). Decizia *CISAC* interzice clauzele privind calitatea de membru și exclusivitatea în cadrul acordurilor de reprezentare reciprocă încheiate între societățile de gestiune colectivă, pentru toate modurile de exploatare și practica concertată privind delimitarea teritorială a acordurilor de reprezentare pentru retransmisia prin internet, cablu și exploatarea prin satelit a acestor drepturi.
77. Restricționările interzise protejau o poziție exclusivă a societăților de gestiune colectivă în regiunile astfel delimitate atât în ceea ce privește gestionarea drepturilor de autor, cât și acordarea licenței pentru repertoriile pentru utilizatori. Clauza privind calitatea de membru împiedica deținătorii drepturilor de autor să desemneze o anumită societate de gestiune colectivă care să le gestioneze aceste drepturi. Clauza de exclusivitate și practica concertată împiedicau concurența între societăți pentru acordarea de licențe pentru drepturi și acordarea de licențe pentru mai multe teritorii
78. În 2008, Comisia a continuat să monitorizeze **tranziția de la difuzarea analogică la difuzarea digitală terestră în statele membre UE**. În contextul procedurii în desfășurare privind încălcarea dreptului comunitar în temeiul articolului 226 CE împotriva Italiei, în urma plângerii formulate de asociația italiană de protecție a

¹⁰⁴ Cazul [COMP/M.4854](#) *TomTom/Tele Atlas*.

¹⁰⁵ Cazul [COMP/M.4942](#) *Nokia/NAVTEQ*.

¹⁰⁶ Cazul [COMP/38.698](#) *CISAC Agreement*.

consumatorilor Altroconsumo¹⁰⁷, serviciile Comisiei au analizat noile amendamente la regimul radiodifuziunii¹⁰⁸ din Italia și au efectuat un schimb de opinii cu autoritățile italiene în ceea ce privește domeniul de aplicare al noii legi și criteriile privind digitizarea rețelelor terestre de televiziune. Amendamentele aduse acestui regim ar trebui să conducă la disponibilitatea mai multor frecvențe de emisie pentru noii actori de pe piață și pentru radiodifuzorii existenți de dimensiuni mai mici.

79. Comisia a continuat, de asemenea, să aprobe **finanțări de stat pentru radiodifuzori publici**, atunci când misiunea de serviciu public și finanțarea sunt stabilite în mod complet transparent, iar finanțarea de stat nu depășește necesarul pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public. În 2008, Comisia a adoptat două decizii privind finanțarea radiodifuzorilor publici în conformitate cu articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE coroborat cu Comunicarea privind radiodifuziunea. Prima dintre acestea se referă la sistemul general de finanțare a radiodifuzorului public belgian (flamand) VRT¹⁰⁹. A doua decizie se referă la regimul de finanțare în favoarea radiodifuzorilor publici irlandezi RTÉ și TG4¹¹⁰. Comisia a aprobat, de asemenea, ajutoare de stat urgente pentru remedierea situației financiare delicate a doi radiodifuzori publici, France Télévisions¹¹¹, în conformitate cu articolul 86 alineatul (2) CE și TV2 Danmark¹¹², în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE și dispozițiile privind ajutorul de **salvare și restructurare**.
80. În noiembrie, în urma unei consultări publice desfășurate în lunile ianuarie - martie, Comisia a prezentat un nou **proiect de comunicare privind radiodifuziunea**¹¹³ în vederea unor noi consultări publice, pentru a oferi mai multă claritate tuturor actorilor pieței și pentru a crea un cadru adaptat corespunzător progresului tehnologic.
81. În octombrie, Comisia a lansat o **consultare publică** privind planurile sale de extindere a criteriilor de evaluare a ajutorului de stat prevăzute de **Comunicarea privind cinematografia**¹¹⁴. Conform criteriilor actuale, ajutorul de stat pentru producția cinematografică poate fi exceptat, în anumite condiții, în special dacă asistența vizează filme culturale, respectând în același timp anumite limite privind condițiile teritoriale și intensitatea ajutorului.
82. În 2008, Comisia a aprobat mai multe scheme de ajutor pentru producția de filme, precum schema de sprijinire a filmului maghiar¹¹⁵, stimulentele fiscale acordate

¹⁰⁷ A se vedea Comunicatul de presă [IP/07/1114](#), 18.8.2007 și documentul transmis Comisiei de Altroconsumo în octombrie 2008, disponibil la <http://www.altroconsumo.it/mercato-e-concorrenza/altroconsumo-esposto-alla-commissione-europea-sul-passaggio-al-digitale-si-parte-il-15-ottobre-ma-la-concorrenza-e-all-italiana-s222543.htm>.

¹⁰⁸ Articolul 8 din Legea nr. 101/08 (Legge 06/06/2008, n. 101 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 8 aprile 2008, n. 59, recante disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi comunitari e l'esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunità europee), publicată în Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana – Serie Generale, numero 132, 7 giugno 2008.

¹⁰⁹ Cazul [E 8/2006](#) *Finanțare de stat pentru radiodifuzorul public flamand VRT*.

¹¹⁰ Cazul [E 4/2005](#) *Finanțare de stat a RTE și TNAG (TG4)*.

¹¹¹ Cazul [N 279/2008](#) *Injecție de capital pentru France Télévisions (încă nepublicat în JO)*.

¹¹² Cazul [N 287/2008](#) *Ajutor de salvare pentru TV2/Danmark A/S* (JO C 9, 14.1.2009, p. 3).

¹¹³ A se vedea IP/08/1626 of 4.11.2008.

¹¹⁴ A se vedea IP/08/1580 of 24.10.2008.

¹¹⁵ Cazul [N 202/2008](#) *Schemă de sprijinire a filmului maghiar* (JO C 237, 28.10.2008, p. 1).

pentru producția de filme italiene¹¹⁶, schema de sprijinire a filmului finlandez¹¹⁷ și o schemă de sprijinire a filmului german¹¹⁸.

83. În fine, Comisia a aprobat **două achiziții importante** în domeniul media în 2008. La 14 februarie, Comisia a aprobat achiziționarea propusă a întreprinderii *Reuters Group*, din Regatul Unit, de către societatea canadiană *Thomson Corporation*, sub rezerva anumitor condiții și obligații. La 11 martie, aplicând pentru prima dată Orientările privind evaluarea concentrărilor neorizontale, Comisia a aprobat achiziționarea propusă a societății de publicitate online *DoubleClick*¹¹⁹ de către *Google*.

2.6. Transport

84. Anul 2008 s-a dovedit unul dificil pentru sectorul transporturilor, care s-a confruntat mai întâi cu o creștere constantă a prețurilor combustibililor în prima jumătate a anului și după aceea cu criza economică, în cea de a doua jumătate a anului. Încetinirea economiei a afectat semnificativ atât serviciile de transport mărfuri, cât și cele pentru pasageri ale tuturor operatorilor de transporturi. În acest context al crizei economice au avut loc noi consolidări în sectorul transporturilor, care probabil vor continua în 2009.
85. În sectorul **transporturilor rutiere**, Comisia continuă să aplice normele existente privind ajutoarele de stat contractelor de servicii publice și obligațiilor de serviciu public, regulamentul revizuit privind serviciile publice din domeniul transportului terestru¹²⁰ nefiind încă intrat în vigoare. În urma hotărârii *Altmarkt*¹²¹, Comisia a primit și examinat un mare număr de plângeri, precum și anumite notificări privind subvenții pentru servicii de transport local și regional cu autobuzul, concentrându-se cu precădere asupra contractelor atribuite fără o licitație publică prealabilă. Comisia a emis o decizie finală pozitivă privind un contract de servicii publice pentru transportul public de pasageri cu autobuzul în districtul Lienz, Austria¹²². A inițiat, de asemenea, o procedură oficială de investigare privind măsuri în favoarea societății franceze *Sernam*, filiala pentru transporturi rutiere a Société Nationale des Chemins de Fer Français (SNCF), ca urmare a temerilor legate de respectarea condițiilor prevăzute în decizia sa din 20 octombrie 2004.
86. În domeniul **transportului feroviar** și al **transportului combinat**, serviciile de transport feroviar de marfă au fost deschise complet concurenței în UE la 1 ianuarie 2007, în timp ce serviciile internaționale de transport feroviar de pasageri vor fi deschise concurenței începând cu 1 ianuarie 2010. **Linii directe comunitare privind ajutoarele de stat acordate întreprinderilor feroviare**¹²³ au intrat în

¹¹⁶ Cazul [N 595/2008](#) *Stimulente fiscale pentru producția cinematografică* (încă nepublicat în JO).

¹¹⁷ Cazul [NN 70/2006](#) *Schemă de ajutor pentru producția cinematografică în Finlanda* (încă nepublicat în JO).

¹¹⁸ Cazul [N 477/2008](#) *Schemă de sprijinire pentru filmul german* (încă nepublicat în JO).

¹¹⁹ Cazul [COMP/M.4731](#).

¹²⁰ Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului ([JO L 315, 3.12.2007, p. 1](#)).

¹²¹ Cauza [C-280/00](#) *Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg / Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH ("Altmark")* Rec 2003, p. I-7747.

¹²² Cazul [C 16/2007](#) (încă nepublicat în JO).

¹²³ [JO C 184, 22.7.2008, p. 13](#).

vigoare în iulie. Aceste linii directoare prezintă în detaliu abordarea Comisiei privind ajutorul de stat pentru întreprinderi feroviare, astfel cum au fost definite în Directiva 91/440/CEE¹²⁴, precum și pentru întreprinderile de transport urban, suburban și regional de pasageri, în scopul creșterii transparenței măsurilor de finanțare publică și a securității juridice. În 2008, Comisia a adoptat mai multe **decizii** de promovare a transportului feroviar și transportului combinat¹²⁵. Tot în 2008, Comisia a emis mai multe decizii în domeniul **concentrărilor economice**. La 19 martie, Comisia a aprobat achiziționarea furnizorului spaniol de servicii logistice *Transfesa* de către societatea feroviară germană de stat *Deutsche Bahn*¹²⁶. La 25 noiembrie, Comisia a autorizat¹²⁷, în anumite condiții, achiziționarea societății maghiare *MÁV Cargo* de către societatea austriacă RCA.

87. La 1 iulie, Comisia a adoptat **Orientările privind aplicarea articolului 81 din Tratatul CE la serviciile de transport maritim**¹²⁸, în perspectiva abrogării la 18 octombrie a Regulamentului (CEE) nr. 4056/86 privind cartelurile navelor de linie și extinderea domeniului de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1/2003 pentru a include *cabotajul* și serviciile tramp internaționale. Orientările stabilesc principiile pe care Comisia le va respecta în procesul de stabilire a piețelor și de evaluare a sistemelor de schimburi de informații în marina comercială de linie, precum și în acordurile de cooperare privind serviciile de cabotaj maritim, de linie și/sau tramp.
88. La 21 octombrie, Comisia a publicat proiectul de **Regulament de exceptare pe categorii** de ajutoare privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din Tratatul CE anumitor categorii de acorduri, decizii și practici concertate stabilite între societățile maritime de linie („consorții”)¹²⁹, având în vedere expirarea regulamentului de exceptare pe categorii de ajutoare în 2010. După adoptarea REC, va fi finalizată reforma normelor privind concurența aplicabile în sectorul serviciilor de transport maritim, inițiată în 2003.
89. La 12 decembrie, Comisia a emis **orientări privind tratamentul acordat ajutoarelor de stat** complementare finanțării comunitare **pentru lansarea autostrăzilor maritime**¹³⁰, cu intenția alinierii intensității maxime a ajutorului și a duratei stabilite în orientările comunitare privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim¹³¹ astfel încât să includă condițiile mai favorabile permise proiectelor din cadrul celui de-al doilea program „Marco Polo” de acordare a asistenței financiare comunitare pentru îmbunătățirea performanțelor de mediu ale sistemului de transport de mărfuri („Marco Polo II”)¹³² și a Deciziei nr. 1692/96/CE a Parlamentului

¹²⁴ Directiva 91/440/CEE a Consiliului din 29 iulie 1991 privind dezvoltarea căilor ferate comunitare ([JO L 237, 24.8.1991, p. 25](#)).

¹²⁵ Cazurile [N 685/2007](#) (JO C 140, 6.6.2008, p. 1); N 495/2007 (JO C 152, 18.06.2008, p.21); N 11/2008 și N 34/2008 (JO C 38, 17.02.2009, p.3); N 159/2008 (JO C 202, 08.08.2008, p.2); N 195/2008 (JO C 329, 24.12.2008, p. 3); și N 352/2008 (JO C 7, 13.01.2008, p.1).

¹²⁶ Cazul COMP/M.4786 *Deutsche Bahn/Transfesa*.

¹²⁷ Cazul COMP/M.5096 *RCA/MÁV Cargo*.

¹²⁸ [JO C 245, 26.9.2008, p. 2](#). A se vedea și Comunicatul de presă [IP/08/1063](#), 1.7.2008.

¹²⁹ [JO C 266, 21.10.2008, p. 2](#) A se vedea și Comunicatul de presă [IP/08/1566](#), 22.10.2008.

¹³⁰ Comunicare a Comisiei cu privire la orientările privind ajutoarele de stat complementare finanțării comunitare pentru lansarea autostrăzilor maritime ([JO C 317, 12.12.2008, p. 10](#)).

¹³¹ [JO C 13, 17.1.2004, p. 3](#).

¹³² Stabilit prin Regulamentul (CE) nr. 1692/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 octombrie 2006 ([JO L 328, 24.11.2006, p. 1](#)).

European și a Consiliului din 23 iulie 1996 privind orientările comunitare pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport (TEN-T)¹³³.

90. În fine, în domeniul **serviciilor de interes economic general**, în urma unei investigații amănunțite, Comisia a considerat compensațiile plătite de statul francez către *Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée* (SNCM) pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public în perioada 1991-2001 ca fiind compatibile cu piața comună¹³⁴. În schimb, Comisia a decis să inițieze o procedură oficială de investigare privind un sistem de compensare pentru *CalMac* și *Northlink*, care îndeplineau obligații de serviciu public de operare a feriboturilor pentru transportul de pasageri între Insulele Scoției¹³⁵.
91. În domeniul **aviației, regulamentul privind serviciile aeriene**¹³⁶ a intrat în vigoare la 1 noiembrie și asigură în prezent cadrul juridic pentru transportul aerian în UE, stabilind normele privind acordarea și controlul licențelor de operare ale transportatorilor aerieni comunitari, privind accesul pe piață, înregistrarea și închirierea aeronavelor, obligațiile de serviciu public, distribuția traficului între aeroporturi și tarifele. În plus, Comisia și-a continuat activitatea de elaborare a unui nou regulament, care să simplifice și să actualizeze normele privind sistemele informatice de rezervare (SIR)¹³⁷.
92. În 2008, Comisia a fost invitată să decidă în privința mai multor **măsuri de salvare și restructurare** atunci când societățile de transport aerian s-au confruntat mai întâi cu prețuri mari ale țițeiului, după aceea cu scăderea cererii, ca urmare a crizei financiare și economice. În cazul *Olympic Airways / Olympic Airlines*, Comisia a constatat că un plan de privatizare depus de către autoritățile grecești, care presupunea vânzarea anumitor active ale celor două societăți în formă grupată, nu constituia ajutor de stat, cu condiția ca cerințele impuse de autoritățile grecești să fi fost îndeplinite în totalitate¹³⁸. Într-o decizie separată, dar legată de acest caz¹³⁹, Comisia a susținut că, după ultima sa decizie din 2005, Grecia a continuat să acorde ajutor de stat transportatorului tradițional și, prin urmare, a dispus recuperarea acestuia. În iunie, Comisia a inițiat procedura oficială de investigare în ceea ce privește împrumutul de 300 de milioane EUR acordat societății *Alitalia* de către statul italian¹⁴⁰. În noiembrie, Comisia a emis o decizie finală negativă, prin care a ordonat recuperarea ajutorului incompatibil¹⁴¹. În același timp, Comisia a aprobat planul de lichidare a societății *Alitalia*¹⁴².
93. În domeniul **infrastructurii aeroportuare**, Comisia a închis procedura oficială de investigare privind măsurile de stat care au vizat *DHL Group* și *Aeroportul Leipzig*

¹³³ [JO L 228, 9.9.1996, p. 1.](#)

¹³⁴ Cazul [C 58/2002](#) (încă nepublicat în JO).

¹³⁵ Cazul C16/2008 (JO C 126, 23.05.2008, p.16)

¹³⁶ Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate, de înlocuire a regulamentelor 2407/92, 2408/92 și 2409/92 (“așa-numitul al treilea pachet”) ([JO L 293, 31.10.2008, p. 3](#)).

¹³⁷ Regulamentul propus va înlocui Regulamentul (CE) nr. 2299/89 (JO L 220, 29.7.1989, p. 1).

¹³⁸ Cazurile [N 321/2008](#), [N 322/2008](#) și [N 323/2008](#) (încă nepublicat în JO).

¹³⁹ Cazul [C 61/2007](#) (încă nepublicat în JO).

¹⁴⁰ Cazul [NN 31/2008](#) (JO C 184, 22.7.2008, p. 34).

¹⁴¹ Cazul [C 26/2008](#) (încă nepublicat în JO).

¹⁴² Cazul [N 510/2008](#) (JO C 46, 25.2.2009, p. 6).

*Halle*¹⁴³. Comisia a constatat că injecțiile de capital de care a beneficiat *aeroportul Leipzig* erau compatibile cu prevederile tratatului. În schimb, garanțiile către *DHL* și scrisoarea de confort în favoarea *DHL* au fost considerate incompatibile cu prevederile tratatului. Comisia a dispus recuperarea ajutorului incompatibil asociat garanțiilor și a interzis acordarea scrisorii de confort. Tribunalul de Primă Instanță a anulat o decizie a Comisiei din 2004 prin care Belgiei i se ordona să recupereze ajutorul incompatibil oferit societății *Ryanair* în urma stabilirii acesteia pe aeroportul Charleroi¹⁴⁴. Conform Tribunalului, Comisia ar fi trebuit să examineze împreună măsurile acordate de către Regiunea Valonă și Brussels South Charleroi Airport și ar fi trebuit să aplice principiul investitorului privat măsurilor adoptate de Regiunea Valonă, deoarece între cele două entități existau legături economice strânse.

94. În domeniul **concentrărilor economice**, Comisia a aprobat, la 6 august, achiziționarea propusă a întreprinderii *Northwest Airline Corporation* („NWA”) de către *Delta Air Lines, Inc.* („Delta”)¹⁴⁵ – ambele fiind societăți americane de transport – în temeiul regulamentului UE privind concentrările economice. La 17 decembrie, după o investigație amănunțită, Comisia a aprobat concentrarea economică între *KLM* și *Martinair*¹⁴⁶.
95. În cadrul **acordului de servicii aeriene libere UE-SUA** semnat în aprilie 2007, care include dispoziții privind întărirea cooperării între Comisie și Departamentul Transporturilor din Statele Unite (DoT) în domeniul concurenței, Comisia și DoT au lansat, în martie, un **proiect comun de cercetare privind alianțele aeriene**¹⁴⁷. Obiectivul acestui proiect este mai buna înțelegere a serviciilor aeriene transatlantice, a efectelor alianțelor asupra concurenței din domeniul aerian și a posibilelor modificări ale rolului alianțelor în contextul încheierii acordului de servicii aeriene libere UE - SUA.

2.7. Industria farmaceutică

96. În ceea ce privește aplicarea **normelor antitrust** ale UE în sectorul farmaceutic, cea mai importantă măsură adoptată de către Comisie în 2008 a fost inițierea, la 15 ianuarie, a **anchetei în sectorul farmaceutic**¹⁴⁸. La aceeași dată, Comisia a efectuat inspecții inopinate la sedii ale societăților producătoare de medicamente originale și generice din UE. Aceasta a fost prima dată când Comisia a lansat o anchetă sectorială prin realizarea de inspecții directe.
97. Ancheta sectorială a fost inițiată ca urmare a unor informații privind posibile denaturări ale concurenței pe piața farmaceutică din UE. Semnalele în acest sens au fost reducerea inovării, indicată de scăderea numărului de medicamente noi intrate pe

¹⁴³ Cazul [C 48/2006](#) (JO L 346, 23.12.2008, p. 1).

¹⁴⁴ Cauza [T-196/04](#) *Cererea Ryanair de anulare a a Deciziei 2004/393/CE a Comisiei din 12 februarie 2004 privind avantajele acordate de Regiunea Valonă și de Brussels South Charleroi Airport societății aeriene Ryanair în legătură cu stabilirea acesteia la Charleroi.*

¹⁴⁵ Cazul COMP/M.5181.

¹⁴⁶ Cazul COMP/M.5141.

¹⁴⁷ A se vedea comunicatul de presă [IP/08/459](#), 18.3.2008.

¹⁴⁸ [Cazul COMP/39.514](#) *Decizia Comisiei din 15 ianuarie 2008 de inițiere a unei anchete în sectorul farmaceutic în temeiul articolului 17 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului.* Informații suplimentare sunt disponibile la:

<http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/inquiry/index.html>

piață în fiecare an, precum și de cazurile de intrare întârziată pe piață a unor medicamente generice. Ancheta a încercat să analizeze dacă întârzierea medicamentelor generice și scăderea inovațiilor erau provocate de anumite practici ale societăților farmaceutice. Ancheta a vizat în principal practicile pe care societățile producătoare de medicamente originale le pot utiliza pentru a bloca sau întârziă nu doar concurența societăților producătoare de medicamente generice, ci și dezvoltarea de produse originale concurente. De asemenea, au fost rezumate neajunsurile cadrului de reglementare aplicabil sectorului farmaceutic, astfel cum au fost semnalate de către societățile respondente și autoritățile publice.

98. În cursul anchetei, Comisia a consultat toate părțile interesate, cum ar fi societăți producătoare de medicamente originale și generice, asociații profesionale din industria farmaceutică, asociații ale consumatorilor și pacienților, societăți de asigurări, asociații ale medicilor, farmaciștilor și spitalelor, autorități din domeniul sănătății, Oficiul European de Brevete (OEB), comercianți paraleli și autorități naționale în domeniul concurenței. Comisia a colectat date pe baza cererilor de informații transmise unui număr de peste 100 de societăți farmaceutice active în UE, precum și altor părți interesate. Datele se referă la un eșantion de 219 molecule chimice ale unor medicamente de uz uman eliberate pe bază de rețetă, care au fost vândute în UE în perioada 2000-2007.
99. La 28 noiembrie, Comisia a publicat raportul preliminar privind ancheta din sectorul farmaceutic¹⁴⁹. Raportul a confirmat că există, într-adevăr, o întârziere a intrării pe piață a medicamentelor generice și o scădere a inovării și a examinat unele dintre cauzele posibile, în special cele determinate de comportamentul societăților. Raportul preliminar subliniază rolul cheie al drepturilor de brevet în sectorul farmaceutic. Nu menționează abateri individuale și nu oferă indicații privind compatibilitatea practicilor examinate cu normele CE din domeniul concurenței.
100. Constatările anchetei sectoriale arată că societățile inovatoare concep și pun în aplicare o varietate de strategii (un așa numit „set de instrumente”) în scopul asigurării unor surse de venit permanente de pe urma medicamentelor pe care le produc. Punerea în practică cu succes a acestor strategii poate avea efectul întârzierii sau blocării intrării pe piață, dar raportul subliniază faptul că întârzierile cu care se confruntă societățile generice în privința intrării pe piață a propriilor produse ar putea să nu fie provocate exclusiv de comportamentul societății.
101. Părțile interesate au făcut de asemenea observații cu privire la cadrul de reglementare aplicabil în sectorul farmaceutic, evidențiind dificultățile și neajunsurile în ceea ce privește intrarea pe piață și concurența. Societățile producătoare de medicamente generice și societățile producătoare de medicamente originale sunt de acord în ceea ce privește nevoia creării unui brevet comunitar unic și a unei instanțe unificate și specializate în materie de brevete în Europa. Constatările preliminare ale investigației sectoriale sprijină aceste opinii. Părțile interesate evidențiază, de asemenea, ceea ce ele percep ca blocaje în procedurile de aprobare, de stabilire a prețurilor și de rambursare, acestea putând contribui la întârzieri în introducerea produselor pe piață.

¹⁴⁹ [Pharmaceutical Sector Inquiry, Preliminary Report, DG Competition Staff Working Paper](#) (Anchetă în sectorul farmaceutic, raport preliminar, document de lucru al serviciilor DG Concurență), 28.11.2008.

2.8. Industria alimentară

102. Ca răspuns la creșterea accelerată a prețurilor la alimente în ultima parte a anului 2007 și în prima jumătate a anului 2008, Comisia a publicat în luna mai comunicarea „Creșterea prețurilor la produsele alimentare — Direcții de acțiune ale UE pentru gestionarea problemei”¹⁵⁰, prin care se crea un grup operativ pentru analizarea lanțului alimentar, inclusiv concentrarea și segmentarea pieței în sectorul distribuției și în cel al comerțului cu amănuntul de produse alimentare în UE. Aceasta a fost urmată de o a doua **comunicare privind „prețurile la alimente în Europa”**, în decembrie¹⁵¹, care propunea o foaie de parcurs pentru îmbunătățirea funcționării lanțului de aprovizionare cu alimente.
103. În materie de politică în domeniul concurenței, comunicarea face un apel la aplicarea riguroasă și coerentă de către Comisie și autoritățile naționale din domeniul concurenței (ANC) a normelor privind concurența pe piețele de aprovizionare cu alimente, subliniind în același timp importanța instrumentelor antitrust și concentrare.
104. În 2008, Comisia a continuat să asigure respectarea de către *Coca-Cola* a angajamentelor anterioare și a amendat un cartel de *comercianți de banane* în temeiul articolului 81 CE. La nivel național, autoritățile din domeniul concurenței au urmărit cu deosebită atenție sectoarele industriei alimentare și au inițiat un număr de investigații. Este esențială respectarea unei metode coerente și coordonate, dat fiind faptul că piețele de desfacere cu amănuntul funcționează de cele mai multe ori la nivel național. În acest context, DG Concurență a organizat, în iulie și noiembrie, două reuniuni ale subgrupului pentru alimente al Rețelei Europene a Concurenței, în scopul purtării de discuții și schimbului de bune practici privind piețele de desfacere cu amănuntul a produselor alimentare.
105. Consolidarea sectorului alimentar se reflectă în mai multe cazuri de concentrări notificate Comisiei în 2008. Unele dintre aceste concentrări au făcut obiectul unei investigații amănunțite sau au fost aprobate în primă fază doar în urma unor cesionări importante. În cazul *Friesland/Campina*¹⁵², Comisia a inițiat o investigație detaliată a concentrării economice propuse între două cooperative olandeze de produse lactate, active pe mai multe piețe de acest tip. Această concentrare a fost aprobată în urma angajamentelor asumate de către părți și a asigurării accesului la lapte crud în Țările de Jos. În cazul *ABF/GBI*¹⁵³, Comisia a desfășurat o investigație amănunțită a achiziționării de părți ale GBI de către Associated British Food (ABF) și a aprobat tranzacția sub rezerva respectării anumitor condiții. În fine, în sectorul vânzării cu

¹⁵⁰ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, către Consiliu, către Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor - Creșterea prețurilor la produsele alimentare - Direcții de acțiune ale UE pentru gestionarea problemei ([COM\(2008\) 321 final, 20.5.2008](#)). Comunicarea analizează factorii structurali și ciclici și propune trei linii de intervenție, inclusiv măsuri pe termen scurt în contextul evaluării funcționării politicii agricole comune și al monitorizării sectorului comerțului cu amănuntul; inițiative de creștere a ofertei de produse agricole și asigurare a securității alimentare, inclusiv promovarea biocombustibililor de generație viitoare durabili și inițiative de contribuție la efortul global de combatere a efectelor creșterilor prețurilor asupra populațiilor sărace.

¹⁵¹ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Prețurile la alimente în Europa ([COM\(2008\) 821 final, 9.12.2008](#)).

¹⁵² [Cazul COMP/M.5046 Friesland Foods/Campina](#) (încă nepublicat în JO).

¹⁵³ [Cazul COMP/M.4980 ABF/GBI BUSINESS](#) (încă nepublicat în JO).

amănuntul de produse alimentare, Comisia a examinat achiziționarea propusă a *ADEG* din Austria de către *REWE Group*¹⁵⁴ din Germania și a aprobat tranzacția sub rezerva respectării unor condiții.

2.9. Servicii poștale

106. O nouă etapă importantă pentru dezvoltarea serviciilor poștale este reprezentată de a **treia directivă privind serviciile poștale** adoptată de către Parlament și Consiliu în februarie¹⁵⁵. În temeiul acestei directive, deschiderea completă a pieței de către majoritatea statelor membre va trebui să aibă loc până la 31 decembrie 2010, unele state membre beneficiind de o perioadă suplimentară de doi ani. Directiva prevede abolirea domeniului rezervat în toate statele membre, confirmarea domeniului de aplicare și a standardului serviciului poștal universal și creșterea rolului autorităților naționale de reglementare, permițând astfel includerea unei varietăți de măsuri pe care statele membre le pot adopta, dacă este necesar, în scopul garantării și finanțării serviciului universal. Astfel, va crește importanța rolului ajutorului de stat și, prin urmare, controlul acestuia de către Comisie.

107. În ceea ce privește aplicarea **normelor privind ajutorul de stat în sectorul poștal** în 2008, Comisia a adoptat mai multe decizii care urmăresc să asigure faptul că operatorii poștali cărora li s-au încredințat servicii de interes economic general și filialele acestora nu beneficiază de avantaje acordate în mod nejustificat. Comisia și-a continuat investigația privind presupusa supracompensare a societății *Deutsche Post AG*¹⁵⁶ pentru îndeplinirea obligațiilor sale de serviciu universal și, ca urmare a refuzului autorităților germane de a furniza informațiile solicitate, a emis, în octombrie, un ordin de furnizare a informațiilor. În ultimul rând, Comisia a examinat, de asemenea, dacă operatorii poștali primeau și alte forme de ajutor din partea statului. În acest context, a închis investigațiile privind ajutorul acordat societăților *Leipzig Airport* și *DHL*¹⁵⁷. Deși a aprobat ajutorul acordat aeroportului Leipzig pentru construcția pistei de sud, Comisia a interzis scrisoarea de confort, precum și anumite alte garanții pe care DHL le-a primit ca ajutor pentru mutarea platformei sale europene de corespondență la Leipzig. Ajutorul pus deja la dispoziția societății DHL va trebui să fie rambursat.

3. ACTIVITĂȚI ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI CONSUMATORILOR

108. Comisia plasează interesele consumatorilor în centrul activităților sale desfășurate în domeniul concurenței, considerând că bunăstarea consumatorilor trebuie să constituie componenta esențială a politicii în domeniul concurenței.

109. Integrarea intereselor consumatorilor în politica în domeniul concurenței necesită un dialog corespunzător între serviciile Comisiei și consumatori sau asociațiile care îi

¹⁵⁴ [Cazul COMP/M.5047 REWE/ADEG](#) (încă nepublicat în JO).

¹⁵⁵ Directiva 2008/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 februarie 2008 de modificare a Directivei 97/67/CE cu privire la realizarea integrală a pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității (JO L 52, 27.2.2008, p. 3).

¹⁵⁶ Cazul [C 36/2007](#) *Plângere împotriva statului german pentru ajutor de stat ilegal acordat societății Deutsche Post* (JO C 245, 19.10.2007 p. 21).

¹⁵⁷ [Cazul C 48/2006](#) *Măsuri adoptate de Germania pentru sprijinirea societăților DHL și Leipzig Halle Airport* (JO L 346, 23.12.2008, p. 1).

reprezintă. Din acest motiv, în 2008, în cadrul DG Concurență a fost creată o unitate de legătură cu consumatorii. Consumatorii și reprezentanții acestora pot acum să furnizeze serviciilor Comisiei informații utile atât pentru o mai bună înțelegere a piețelor, cât și pentru identificarea potențialelor disfuncționalități ale acestora¹⁵⁸. Aceștia beneficiază, de asemenea, de o poziție care le permite să își exprime direct opiniile privind impactul unei anumite acțiuni.

110. Dezvoltarea unei politici publice trebuie să țină cont de interesele și efectele asupra principalelor părți interesate, iar consumatorii nu constituie o excepție. Contribuțiile lor dau Comisiei posibilitatea de a înțelege mai bine modul în care aceste politici vor funcționa în practică și de a se asigura că obiectivele acestora pot fi integral atinse. Astfel, atât masa rotundă privind oportunitățile și barierele în calea comerțului online cu amănuntul pe piața unică europeană¹⁵⁹, cât și Cartea albă privind prejudiciile aduse persoanelor private au inclus largi consultări, care au vizat obținerea de informații referitoare la opiniile consumatorilor și ale reprezentanților acestora. De asemenea, în cursul anchetei din sectorul farmaceutic¹⁶⁰, dar și în mod regulat, într-un număr de cazuri de concentrări economice, opiniile consumatorilor au permis serviciilor Comisiei plasarea adecvată în context a tuturor realităților pieței, pentru identificarea problemelor și soluțiilor. Orientările privind prioritățile aplicării legii în cazul practicilor de excludere abuzivă¹⁶¹, au reafirmat importanța acestei abordări și vor fi aplicate în 2009 și în anii următori.

4. REȚEAUA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI ȘI INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI NAȚIONALE

111. REC oferă o platformă cu ajutorul căreia autoritățile europene din domeniul concurenței din UE pot coordona în mod constructiv acțiunile de punere în aplicare, pot asigura coerența consecvența și pot discuta aspectele politice de interes comun.
112. În cursul anului 2008, REC s-a reunit în diverse forme, de la întâlniri anuale ale șefilor autorităților în materie de concurență până la subgrupuri sectoriale, fără a uita reuniunile plenare și grupurile de lucru. Principalele aspecte dezbătute în 2008 au fost (1) evoluțiile recente ale politicii în domeniul concurenței, (2) experiența autorităților naționale din domeniul concurenței în privința instrumentelor de punere în aplicare prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1/2003, (3) revizuirea politicii Comisiei privind acordurile orizontale și restricțiile verticale, (4) aspecte sectoriale precum „constanța prețurilor la vânzarea cu amănuntul”, comisioanele interbancare multilaterale (CIM) și dosarele privind crearea spațiului unic de plăți în euro, precum și ancheta în sectorul farmaceutic.
113. Procesul de „convergență” desfășurat în contextul Regulamentului (CE) nr. 1/2003 a continuat în 2008. Un prim exemplu al acestei tendințe este modelul de program de clemență al REC. Până la sfârșitul anului 2008, 25 de state membre aveau programe

¹⁵⁸ În 2008, DG Concurență a primit aproximativ 2 500 de scrisori de la cetățeni privind aspecte antitrust, concentrări și ajutoare de stat.

¹⁵⁹ Pentru detalii suplimentare, a se vedea

http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/online_commerce.html

¹⁶⁰ A se vedea comunicatul de presă [IP/08/1829](#), 28.11.2008.

¹⁶¹ A se vedea comunicatul de presă [IP/08/1877](#), 3.12.2008.

de clemență, iar celelalte două (Malta și Slovenia) urmează să le introducă în viitorul apropiat. În plus, mai mulți membri REC și-au aliniat sau urmează să își alinieze programele la modelul de program REC.

114. Un aspect important al activității REC este cooperarea în cazuri individuale. În 2008, în temeiul articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003, Comisia a fost informată în privința a aproximativ 150 de noi cazuri de investigații¹⁶² inițiate de către autoritățile naționale din domeniul concurenței. La fel ca în anii precedenți, și mulțumită abordării flexibile și pragmatice introduse prin regulament și prin comunicarea privind rețeaua, au existat foarte puține situații în care au apărut neînțelegeri legate de atribuirea cazurilor și chiar mai puține situații în care a fost necesar transferul unui caz. În scopul asigurării unei aplicări coerente a legislației UE, serviciile Comisiei au revizuit sau formulat recomandări în legătură cu 61 dintre deciziile comunicate în temeiul articolului 11 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003.
115. De asemenea, mecanismele de cooperare cu instanțele naționale în scopul aplicării legislației comunitare în domeniul concurenței, prevăzute la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003, au funcționat eficient și în 2008. Comisia a primit mai multe solicitări pentru emiterea de avize, aflate în curs de soluționare la sfârșitul anului, precum și copii a circa 50 de hotărâri emise de instanțele judecătorești naționale. În plus, DG Concurență a încheiat cincisprezece acorduri de finanțare pentru formarea judecătorilor și a lansat o nouă cerere de oferte pentru acest tip de activitate.

5. ACTIVITĂȚI INTERNAȚIONALE

116. Într-o economie mondială tot mai globalizată, politica în domeniul concurenței trebuie să adopte, de asemenea, o perspectivă globală. DG Concurență răspunde acestei provocări prin întărirea și extinderea relațiilor sale cu parteneri din întreaga lume, atât în *foruri* bilaterale, cât și multilaterale. Comisarul Kroes acordă cea mai mare atenție cooperării internaționale efective în domeniul concurenței.
117. În contextul **extinderii**, în 2008, relațiile de cooperare au fost deosebit de strânse cu Croația și Turcia. Croația a înregistrat progrese considerabile în îndeplinirea criteriilor de referință pentru începerea negocierilor de aderare privind capitolul concurenței, inclusiv în ceea ce privește importanta problemă nesoluționată a restructurării șantierelor sale navale, în timp ce Turcia nu a introdus încă un sistem de control și monitorizare a ajutorului de stat. De asemenea, DG Concurență a oferit asistență țărilor din Balcanii de Vest pentru continuarea procesului de aliniere a reglementărilor acestora în domeniul concurenței cu legislația UE. Asistența a inclus sprijin în elaborarea de acte normative privind concurența și ajutorul de stat, precum și recomandări privind înființarea instituțiilor necesare cu atribuții de punere în aplicare a acestor norme.

¹⁶² Peste 55% se refereau la aplicarea articolului 81 CE (în principal în domeniul cartelurilor), 30% se refereau la aplicarea articolului 82 CE, în timp ce ultimele priveau aplicarea atât a articolului 81, cât și 82 CE (în special în sectoarele energetic, alimentar, mass-media, transporturi, telecomunicații și poștal).

118. În ceea ce privește **cooperarea bilaterală**, Comisia a continuat să colaboreze îndeaproape cu Autoritatea Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) de Supraveghere pentru punerea în aplicare a Acordului privind Spațiul Economic European (SEE). La fel ca în anii precedenți, au existat schimburi intensive de informații în cadrul acordurilor speciale de cooperare în domeniul concurenței cu Statele Unite, Canada și Japonia. Cooperarea cu China și Coreea a rămas o prioritate și în 2008. De asemenea, DG Concurență a jucat un rol activ în negocierile în curs privind acordurile de liber schimb (ALS) cu Ucraina, India și Coreea de Sud și în ceea ce privește partea comercială a acordului de asociere cu America Centrală, pentru a asigura că practicile anticoncurențiale (inclusiv ajutorul de stat) nu afectează beneficiile comerciale și alte beneficii economice urmărite prin aceste acorduri.
119. În ceea ce privește **cooperarea multilaterală**, DG Concurență a continuat să joace un rol principal în Rețeaua Internațională a Concurenței (RIC), făcând parte din Consiliul de administrație al acesteia, asigurând copreședinția grupului de lucru pentru carteluri și participând activ la alte grupuri de lucru (pentru concentrări economice, punere în aplicare a politicii în domeniul concurenței, conduită unilaterală și promovare). DG Concurență a continuat să contribuie activ la activitatea Comitetului pentru concurență al OCDE și a avut un rol principal în discuțiile mesei rotunde din cadrul conferinței anuale a Grupului de experți interguvernamentali (GEI) pentru legislație și politici în domeniul concurenței al Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD).

6. COOPERARE INTERINSTITUȚIONALĂ

120. În 2008, Comisia a continuat cooperarea cu celelalte instituții comunitare, în conformitate cu acordurile sau protocoalele încheiate de instituțiile în cauză¹⁶³.
121. În 2008, **Parlamentul European (PE)** a adoptat o rezoluție sau un raport cu privire la: ancheta în sectorul serviciilor bancare pentru persoane fizice, acordul încheiat între guvernul Republicii Coreea și Comunitatea Europeană privind cooperarea în domeniul practicilor anticoncurențiale, precum și Cartea albă privind acțiunile în despăgubire. Rapoartele anuale 2006 și 2007 privind politica în domeniul concurenței au fost, de asemenea, dezbătute la nivel de comisii în 2008, urmând a fi adoptate în 2009. Comisia a participat și la dezbateri din cadrul PE privind alte subiecte asociate, inclusiv referitoare la aplicarea ajutorului de stat ca răspuns la actuala criză financiară și economică.
122. Comisia cooperează îndeaproape cu **Consiliul**, pe care îl informează cu privire la inițiativele politice importante în domeniul concurenței, cum ar fi măsurile de ajutor de stat pentru sectorul bancar sau alte măsuri de ajutor de stat suplimentare în contextul crizei financiare și economice. În 2008, Comisia a avut contribuții în domeniul politicii concurenței în special în ceea ce privește concluziile adoptate de către Consiliul Competitivitate (cum ar fi cele privind strategia de la Lisabona, politica industrială și politica pentru IMM-uri), Consiliul pentru Transport, Telecomunicații și Energie (pachetul legislativ privind piața internă a energiei,

¹⁶³ Acord-cadru din 26 mai 2005 privind relațiile dintre Parlamentul European și Comisie; Protocolul de cooperare între Comisia Europeană și Comitetul Economic și Social European din 7 noiembrie 2005; Protocolul de cooperare între Comisia Europeană și Comitetul Regiunilor din 17 noiembrie 2005.

pachetul privind energia și schimbările climatice) și Consiliul Afaceri Economice și Financiare (analiza pieței unice, spațiul unic de plăți în euro, capitalul de risc, planul european de redresare economică).

123. Comisia informează **Comitetul Economic și Social European (CESE)** și **Comitetul Regiunilor** cu privire la inițiativele politice importante și participă la dezbaterile care pot avea loc în cadrul comitetului respectiv cu privire la aceste inițiative. Un exemplu în acest sens este adoptarea raportului CESE privind Raportul anual al Comisiei privind politica în domeniul concurenței. În 2008, Comisia a participat la reuniunile grupului de lucru CESE pentru concurență și democrație în piața internă, pentru Raportul anual 2007 privind concurența și pentru Cartea albă privind acțiunile în despăgubire.